

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
З Б І Р Н И К Н А У К О В И Х П Р А Ц Ь

з питань методики викладання іноземної мови

«Іноземні мови в контексті сучасного розвитку природничих та гуманітарних наук: міждисциплінарний підхід»

Одеса 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ПРИРОДНИЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ**

**ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

З ПИТАНЬ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

*«Іноземні мови в контексті сучасного розвитку природничих та гуманітарних наук:
міждисциплінарний підхід»*

18 травня 2023 року

З Б І Р Н И К М А Т Е Р І А Л І В К О Н Ф Е Р Е Н Ц І Ї

Одеса 2023

УДК 811.1/2 (063)

Збірник затверджено Вченою Радою факультету романо-германської філології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова
(протокол № 9 від 18 травня 2023 року)
наказ № 622-18 від 11.04.2023

Редакційна колегія

проф., декан факультету РГФ Кравченко Ніна Олександрівна
д. філол.н., доц. Неклесова Валерія Юріївна
к. філол.н., доц. Бондаренко Олександра Констянтинівна
к. філол. н., доц. Васильченко Олена Германівна
к. філол. н., доц. Гарчева Ірина Олександрівна
к. філол.н., доц. Григораш Вікторія Сергіївна
викл. Деде Юлія Володимирівна
к. філол.н., доц. Долбіна Каріне Давидівна
к. філол. н., доц. Ткаченко Ганна Володимирівна

Відповідальний секретар конференції:

к. філол.н., доц. Ульянова Вікторія Олегівна

М 58

ІХ Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція з питань методики викладання іноземної мови : «Іноземні мови в контексті сучасного розвитку природничих та гуманітарних наук: міждисциплінарний підхід» : 18 травня 2023 р. : Збірник матеріалів конференції / М-во освіти та науки України; Одеський нац. університет імені І. І. Мечникова. – Одеса: 2023. – 74 с.

У збірник увійшли матеріали наукових доповідей професорсько-викладацького складу та аспірантів вищих навчальних закладів України. У науковому збірнику представлено сучасні дослідження з іноземної філології в галузях методики викладання іноземної мови, мовознавства та літературознавства.

Тези подано у авторській редакції.

ЗМІСТ

1. <i>Адамова Ганна</i> ФЕНОМЕН ТЕКСТОТВІРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЯК ПРЕДМЕТ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	6
2. <i>Бойчев Іван</i> КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА ОНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВ.....	9
3. <i>Narcheva Iryna, Malakhiti Heorhii</i> THE ROLE OF EUROPE IN ECONOMIC RECOVERY AND PRESERVATION OF THE CULTURAL AND HISTORICAL HERITAGE OF UKRAINE: PROSPECTS IN THE FIELD OF TOURISM.....	13
4. <i>Hryhorash Viktoriia</i> SEGMENTAL FEATURES OF YORKSHIRE DIALECT SPEECH	16
5. <i>Єрмолаєвська Катерина</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РІЗНИХ ТИПІВ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ.....	19
6. <i>Колегаєва Ірина, Іванова Вікторія</i> ЕКФРАЗИС В РОМАНІ ДОННИ ТАРТТ “THE GOLDFINCH”.....	23
7. <i>Колегаєва Ірина, Токовенко Тетяна</i> КЛЮЧОВІ СЛОВА В НАУКОВОМУ ТЕКСТІ	26
8. <i>Косарєвська Ольга</i> ШЛЯХИ І ЗАСОБИ ЗАЛУЧЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В УНІВЕРСИТЕТІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ.....	29
9. <i>Кравченко Ніна, Авхутська Анастасія</i> ВЕРБАЛІКА ТА НЕВЕРБАЛІКА У ЗОБРАЖЕНОМУ КІНОДИСКУРСІ ТА У ДИСКУРСІ ІНТЕРВ'Ю (на матеріалі мовлення актора Хоакіна Фенікса.....	32
10. <i>Kravchenko Nina, Baseleva Tatiana</i> LINGUAL FEATURES OF ENGLISH-LANGUAGE VAR.....	36
11. <i>Неклесова Валерія, Ткаченко Ганна</i> ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ОЧИМА ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ОСВІТИ В ОНУ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА.....	39
12. <i>Подковирофф Нанушка</i> ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ FLIPPED CLASSROOM У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	41
13. <i>Савранчук Ірина, Граблеускас Інга</i> ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ	

ПОРТРЕТНОГО ОПИСУ В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ.....	44
14. <i>Savranchuk Iryna, Volianska Mariia</i> IDIOMS AND TRANSLATION	47
15. <i>Семенова Олена</i> РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ З МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ АНДРАГОГІЧНОГО ПІДХОДУ.....	49
16. <i>Сотніков Денис, Цокур Ольга</i> КОНЦЕПЦІЯ СТАДІЙ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ КАРЛА ЮНГА ТА СУЧАСНІСТЬ.....	53
17. <i>Таланова Людмила</i> ІЗ ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	57
18. <i>Tkhor Neonila, Daria Onoschenko</i> INTERNET MEME AS A TYPE OF COMMUNICATION.	60
19. <i>Цокур Ольга</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	62
20. <i>Цокур Ольга, Железняк Олексій</i> РОЗВИВАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕЛЕКТИВНИХ КУРСІВ «ІНТЕРКУЛЬТУРНА ТА ГЕНДЕРНА ОСВІТА» ТА «ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА» В КОНТЕКСТІ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТНЬО- ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	66
21. <i>Chetaikina Viktoriia</i> POLITICAL DISCOURSE AS AN OBJECT OF POLITICAL LINGUISTICS.....	69
22. ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	72

ФЕНОМЕН ТЕКСТОТВІРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЯК ПРЕДМЕТ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Адамова Ганна

Міжнародний гуманітарний університет

Abstract. This research work is devoted to elucidation of the current state of research of the phenomenon of the text-compilation competency of professional philologists in the framework of the contemporary psychological-pedagogical theory. Thus, the Author's interpretation of the text-compilation competency of the future specialists in foreign philology has been treated as the latter's aptitude and awareness for the efficient implementation of their professional communication based on mastering the necessary skills pertaining to text-comprehension, text-compilation as well as acquiring the necessary expertise in both the inter-personal and inter-cultural communication as well as based on formation of their positive attitude for realization of the text-compilation activity including the reflexive assessment of the results achieved.

Key words: the text-compilation competence, carrier of the text-compilation competence, future professionals in foreign philology, professionalism, the professional training.

ВСТУП. В умовах розвитку сучасного багатокультурного суспільства, розширення меж міжнародної інтеграції та співпраці, інтенсифікації професійно-ділових зв'язків вітчизняних фахівців із зарубіжними колегами та партнерами в усіх галузях виробництва особливого соціального й особистісного значення набуває внесення системних корективів у систему полікультурної іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. Крім того, посилення зв'язку змісту, методів і форм іншомовної освіти з предметним та соціальним контекстами майбутньої професійної діяльності майбутніх фахівців будь-якої спеціальності, у тому числі й філологів, визнається тим концептуально-дидактичним фундаментом, на якому має ґрунтуватися інноваційний освітній процес у закладах вищої освіти. Останній передбачає формування у здобувачів текстотвірної компетентності як важливої складової їхнього професіоналізму. Натомість, як доводять результати сучасних досліджень (М. Бондаренко, Н. Грона, О. Компаній, Л. Кратасюк, Н.Перхайло та ін.), сутність феномену текстотвірної компетентності висвітлена не остаточно, що зумовлює необхідність конкретизації його специфіки

залежно від особливостей її носіїв.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні стану дослідженості феномена текстотвірної компетентності фахівців з іноземної філології.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Для реалізації завдань та досягнення мети дослідження використано теоретичні методи: аналіз психологічної, педагогічної й лінгводидактичної літератури для визначення сутності поняття «текстотвірна компетентність»; систематизація його змістових характеристик; з'ясування психодіагностичних засобів вияву текстотвірної компетентності й конкретизації її критеріїв і показників; узагальнення наукових положень щодо обґрунтування специфіки текстотвірної компетентності майбутніх філологів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Вивчення наукових джерел засвідчує, що феномен, який нас цікавить, означається дослідниками різними поняттями, зокрема, як «текстотворча компетентність» та «текстотвірна компетентність». Однією з перших поняття «текстотворча компетентність» було введено в теорію вітчизняної лінгводидактики Л. Кратасюк, яке, з огляду на табл.1, визначається по-різному.

Таблиця 1

Основні визначення сутності феномена «текстотвірна компетентність»

№	Текстотвірна компетентність – це:	Автор
1.	- комплекс умінь усвідомлювати тему висловлювання і будувати його відповідно до окресленої теми; визначати основну думку майбутнього тексту та будувати власне висловлювання з урахуванням певного задуму і комунікативної стратегії; збирати й систематизувати матеріал для побудови власного тексту; планувати зміст висловлювання, надавати йому певного стилістичного забарвлення; правильно і свідомо добирати необхідні мовні засоби для оформлення висловлювання відповідно до ситуації спілкування; знаходити і виправляти недоліки та помилки в змісті, побудові й мовному оформленні власних висловлювань; оцінювати побудований текст з погляду його змісту, форми, задуму і мовного оформлення;	М. Бондаренко

2	- комплекс знань і вмінь, спрямованих на роботу з текстом, які спрямовані на написання, сприймання, інтерпретацію і відтворення текстів різних типів і стильової приналежності, а також забезпечують готовність застосовувати це на практиці;	О. Компаній
3	- здатність до первинної та вторинної комунікативної діяльності, що формується насамперед у процесі роботи з різнотипними текстами;	Л. Кратасюк
4	- інтегрована характеристика особистості, яка поєднує в собі її готовність до створення зв'язних висловлювань різних типів і стилів мовлення, володіння текстотворчими знаннями та вміннями, суб'єктивний досвід текстотворення у різних стандартних і нестандартних ситуаціях, здатність оцінювати та відповідати за власну текстотворчу діяльність	Н. Перхайло

Як засвідчує табл. 1, наведені визначення об'єднують те, що вони пов'язують текстотвірну компетентність зі здатністю особистості продукувати тексти відповідно до умов життєвої, навчальної або професійної ситуації. З огляду на це, вчені єдині в думці, що професійна діяльність будь-якого фахівця потребує сформованості текстотвірної компетентності. Остання забезпечує адекватне сприймання й відповідне передавання фахівцем професійно важливої інформації, обираючи потрібний комунікативний код; чітко, лаконічно й зрозуміло висловлювати свою думку, дотримуючись стратегій і тактик безконфліктного спілкування; вести конструктивний діалог, обстоюючи власну думку переконливими аргументами та прикладами й ілюструючи мовну толерантність, протидію мовній агресії; «викликати бажану реакцію співрозмовника вербально або невербально, залучаючи його до спільних дій, підтримуючи зворотній зв'язок, інтерпретуючи зміст висловлювань у зв'язку зі зміною ситуації» (Gulchuk, 2017: 56).

З дотриманням означених настанов, під час проведення педагогічного експерименту на базі студентів факультету лінгвістики і перекладу Міжнародного гуманітарного університету спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), під

текстотвірною компетентністю майбутніх фахівців з іноземної філології розуміємо їх здатність і готовність ефективно здійснювати професійну комунікацію на основі оволодіння вміннями й навичками текстосприймання й текстотворення, набуття досвіду міжособистісного й міжкультурного спілкування, позитивного ставлення до реалізації текстотвірної діяльності, рефлексивного оцінювання її результатів.

ВИСНОВКИ. Отже, опрацювання наукових джерел засвідчує, що феномен текстотвірної компетентності майбутніх фахівців з іноземної філології до сьогодні не ставав предметом спеціального дослідження, що відкриває перспективи подальших досліджень з її формування й розвитку під час фахової підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

Gulchuk T. Methods of Developing Text Formation Competency of Prospective Navigators. *Norwegian Journal of development of the International Science*, 2017. Vol.3 №7. P. 52-55.

REFERENCES

Gulchuk T. Methods of Developing Text Formation Competency of Prospective Navigators. *Norwegian Journal of development of the International Science*, 2017. Vol.3 №7. P. 52-55.

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА ОНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Бойчев Іван

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Abstract. This research work is devoted to elucidation of the peculiarities of the culture-based educational approach as being a contemporary pedagogical paradigm. Thus, special emphasis has been placed upon description of the main goals and objectives as set forth in the culture-based educational approach as well as to the substantiation of the validity of its implementation into the process of the professional training of future professionals in the sphere of music.

Key words: the culture-based educational approach, the culture-creative development of students, the professional training of professionals in the sphere of music.

ВСТУП. В сучасній ситуації модернізаційних змін, які відбуваються в українському суспільстві та, зокрема, в національній системі вищої освіти,

підвищення загальнокультурного рівня та інтелектуально-творчого розвитку особистості майбутнього фахівця набуває все більшого соціального та особистісного сенсу. Через це, в наступний час найбільш інноваційно налаштовані заклади вищої освіти орієнтують освітньо-професійні програми не лише на вдосконалення змісту і технологій фахової підготовки здобувачів відповідно певних спеціальностей і спеціалізацій, але й, одночасно, на культуротворчий розвиток здобувачів, намагаючись більш повно задовольнити їхні різнобічні соціокультурні потреби, формуючи відповідні цінності, смаки та інтереси на засадах культурологічного підходу.

Культурологічний підхід в освіті, виходячи з положень А. Дистервега про необхідність забезпечення культуровідповідності процесу навчання, а також настанов І. Герберта про соціальну потребу формування культурної індивідуальності, визнає культуру природним середовищем виховання і розвитку особистості, тому що культура виступає як мета та засіб, а також як результат навчально-виховного процесу. При цьому мається на увазі, що культуротворча функція навчання й виховання дістає вияв у створенні культурних цінностей, головною з яких є особистість, яка формується і розвивається в освітньому середовищі. Натомість, не зважаючи на те, що концептуальні засади культурологічного підходу розвивалися впродовж тривалого часу в педагогічній науці, засоби та способи його практичного втілення в наукових публікаціях розкрито недостатньо.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні доцільності використання засобів культурологічного підходу під час оновлення змісту і технологій професійної підготовки майбутніх фахівців сфери музичного мистецтва.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Для обґрунтування доцільності використання засобів культурологічного підходу під час оновлення змісту і технологій професійної підготовки майбутніх фахівців сфери музичного мистецтва застосовувалися переважно теоретичні методи дослідження: аналіз, узагальнення педагогічної й методичної літератури з

проблеми культурологічного підходу в освіті; уточнення його специфічних ознак та й конкретизація функцій; систематизація провідних принципів та засобів. Матеріалом дослідження слугували сучасні педагогічні дослідження, присвячені висвітленню способів застосування культурологічного підходу у процесі професійної підготовки фахівців-музикантів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Слід зазначити, що впродовж організації професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів, яка здійснюється в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті, ми виходили з настанов академіка І. Зязюна про те, що «вища педагогічна школа, готуючи випускника до різнобічної творчої діяльності (професійної, суспільно-політичної, соціально-культурної), має не лише надавати йому конкретні знання певного діапазону та обсягу, а й закладати фундамент соціальної ініціативи, здатності працювати з людиною і для людини» (Зязюн, 2008: 238). З огляду на це, застосування культурологічного підходу в підготовці фахівців-музикантів вимагало передусім формування в них не тільки основ музично-педагогічного професіоналізму й творчої активності, але й розвитку їхньої інтелігентності та соціальної зрілості як таких особистісних якостей, котрі визначають спосіб життєдіяльності й соціального буття, суб'єктивний зміст і продуктивність праці культурної, освіченої людини.

Намагаючись реалізувати головну ідею культурологічного підходу – забезпечення культуровідповідності освіти, впродовж оновлення освітньо-професійної програми підготовки музикантів-педагогів враховувалося, що остання повинна будуватися за трискладовим культурологічним принципом: першою складовою має бути рідна (материнська) культура і мова, що є фундаментом національного самоусвідомлення; друга складова – це українська культура (в єдності державної мови, української літератури й мистецтва, історії й народних традицій), яка повинна виховувати почуття поваги до спільного дому багатьох етносів: «Я – болгарин, гагауз, єврей, кримський татарин, румун) є громадянином України»; третьою складовою є

світова культура, яка, вбираючи в себе кращі досягнення літератури, музики, театру, кіно, образотворчого мистецтва народів світу, має сприяти засвоєнню визнаних культурних цінностей в процесі навчання, зокрема, й через вивчення іноземних мов.

Згідно головних завдань культурологічного підходу, у процесі практичної реалізації оновленої освітньо-професійної програми підготовки майбутніх музикантів-педагогів було звернено увагу на вдосконалення методик їхньої культуроспрямовуючої пізнавальної діяльності в галузі філософії, соціології, педагогіки, психології, культурології, аксіології й мистецьких дисциплін; на опанування форм і методів їхньої професійної діяльності, спрямованих на оволодіння технік діалогу культур та суб'єкт-суб'єктних відносин, способів саморегуляції, самокорекції, самодіагностики; на формування якостей інтелігентної особистості, яка здатна до системного аналізу проблем сучасного життя, культури й цивілізації, створення свого професійно-педагогічного іміджу як людини культури.

ВИСНОВКИ. Отже, за результатами впровадження засобів культурологічного підходу в професійну підготовку майбутніх музикантів-педагогів, з'ясовано, що опановуючи духовне й матеріальне багатство культури, вони набувають властивостей особистості, здатною до більш свідомого проектування свого життєвого й професійного середовища, більш доцільних відносин з суб'єктами і носіями музичної культури. Загалом, культурологічний підхід дозволяє реалізувати освітньо-професійну програму як шлях особистості фахівця до людства через оволодіння його творчим досвідом, що підлягає культуротворчому освоєнню.

ЛІТЕРАТУРА

Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії: монографія Черкаси. 2008. 608 с.

REFERENCES

Zyazyun I.A. Filosofiya Pedagogichnoyi Dii: Monografiya. Tcherkasy. 2008. 608 s.

**THE ROLE OF EUROPE IN ECONOMIC RECOVERY AND PRESERVATION
OF THE CULTURAL AND HISTORICAL HERITAGE OF UKRAINE:
PROSPECTS IN THE FIELD OF TOURISM**

Harcheva Iryna

Malakhiti Heorhii

Odesa I. I. Mechnikov National University

Abstract. Since becoming president in 2000, Putin has pursued an imperialist and nationalist agenda regarding Ukraine, viewing it as part of "Russian lands." Despite diplomatic efforts, Putin announced a full-scale invasion of Ukraine in 2022, leading to a devastating conflict, and the West began to support Ukraine in preserving its cultural heritage, on which national tourism is based.

Keywords: War, tourism, Putin, heritage, politics, economy.

RESEARCH METHODS AND MATERIALS. The material of this study was the analytical, journalistic and statistical data of the first Ukrainian analytical magazine in English on international relations, politics and economics.

RESEARCH RESULTS. The main factors shaping the future stable situation of tourism in Ukraine are economic, political, and humanitarian support from EU countries.

INTRODUCTION. The study reveals the prerequisites of the crisis in the Ukrainian tourism industry and what factors affect the improvement of the situation.

Since Vladimir Putin became the president of Russia in 2000, the Kremlin has adopted an imperialist and nationalistic stance towards Ukraine and its people. Putin's view is that Ukraine is a part of "Russian lands," and that Ukrainians are essentially "Little Russians," belonging to a pan-Russian nation alongside Belarusians and Russians [3, p. 18-29].

Putin's historical legacy is seen as the "Gatherer of Russian Lands," with Crimea in 2014 and Belarus in 2021 being the first two territories he "gathered". The last part of the puzzle, according to Putin's vision, is Ukraine.

On the diplomatic, political, military, and financial fronts, the West has taken Ukraine's side, and there have been efforts to bring Russia to the negotiating table to prevent a full-scale war [3, p. 20].

However, despite these efforts, Putin announced a full-scale invasion of Ukraine on February 24, 2022, targeting military assets and cities across the country via land, sea, and air attacks. Putin's imperialist and nationalistic vision of Ukraine as a part of "Russian lands" has led to a devastating conflict, with the West supporting Ukraine while Russia invades it [1].

Currently, due to the full-scale war, many areas of the European continent have experienced flight restrictions. Russian airlines are prohibited from flying directly to their destinations, and Ukrainians can move or evacuate their territory only by land transport, which significantly slows down their mobility.

Drawing. 1. Limitation of flights on the European continent [2]

The full-scale Russian-Ukrainian war has a serious impact on Ukrainian culture and heritage. Since the war is taking place in the territory where there are many monuments of history and culture, the protection of Ukrainian heritage has become one of the important tasks of Ukrainian military and civil organizations. During the Russian-Ukrainian war, Europe played an important role in protecting Ukrainian heritage. This happened through various channels of cooperation and support, including political, humanitarian and economic support.

Political support from Europe included support for the Ukrainian state and its territorial integrity. Many European countries recognized Russia as an

aggressor and supported sanctions against it. Various resolutions and statements in support of Ukraine in various international organizations were also adopted. Humanitarian support included aid to war victims and contributions to the preservation of cultural heritage. For example, various projects were launched to support museums, archives and other historical objects.

Economic support included financial assistance and technical assistance for post-war reconstruction. For example, the European Union has allocated billions of euros for development and reforms in Ukraine, which will help to integrate more quickly into the system of developed EU countries.

It is also worth noting that the Ukrainian diaspora in Europe played an important role in supporting Ukraine. They were engaged in collecting money, material goods and medical equipment, and also actively lobbied the issue of Ukraine at the international level.

CONCLUSIONS. Considering the fact that the Russian-Ukrainian war and the COVID-19 pandemic had a significant impact on tourism in Ukraine, it is difficult to predict the exact development of the situation. However, depending on the further development of events, several conclusions can be drawn.

First, the greatest risks are in the war zone, so it is necessary to follow the recommendations and restrictions on travel to these regions. Second, regions that have not been directly affected by the war can continue to increase the number of tourists if conditions are created for safe and comfortable travel. This can help increase the country's economic development and support tourism infrastructure. Third, domestic tourism in Ukraine may become more popular due to the restrictions on international travel that continue to apply due to martial law. This can become an opportunity for the development of domestic tourism and increase interest in the culture and history of Ukraine among its own citizens.

In general, the conditions and prospects for the development of tourism in Ukraine depend on many factors that may be unpredictable, such as permission to fly, visa-free regime, unification of rules for providing hotel services according to European standards, and others. However, it is important to ensure the safety of

tourists and create conditions for comfortable and interesting trips in Ukraine.

REFERENCES

- Site: Global Conflict Tracker. War in Ukraine. URL: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine>
- Site: Oecdcoito. More tough times ahead for the tourism sector – the impacts of the war in the Ukraine. URL: <https://oecdcoito.blog/2022/04/08/more-tough-times-ahead-for-the-tourism-sector-the-impacts-of-the-war-in-ukraine/>
- UA: Ukraine Analytica. Issue 1 (27), 2022. URL: <https://drive.google.com/file/d/1vNFav3oR-Oz44rpUYJ2AEH6iDG8gqL9t/view>

SEGMENTAL FEATURES OF YORKSHIRE DIALECT SPEECH

Hryhorash Viktoriia

Odesa I.I. Mechnikov National University

Abstract. The following article is dedicated to the analysis of segmental Yorkshire dialect speech. The material of the research is quasi spontaneous speech recorded by BBC radio stations (answers to the radio interview questions). The perceptual analysis emphasizes the main vocalic and consonant peculiarities which mark the speech of representatives of different gender and age groups.

Key words: dialect speech, quasi spontaneous speech, vocalic and consonant peculiarities, gender and age groups.

INTRODUCTION. The territory of the British Isles is characterized by a unique language situation, which makes it possible to study the dialectal variability of the English language. According to the research of English sociolinguists in the British Isles, only 3% – 5% of the population possess the orthoepic pronunciation norm, according to less strict requirements – 10% of the population (Trudgill, 2017; Wells, 2012). Therefore, dialect speech in England has attracted the attention of researchers for many centuries.

The study is devoted to determining the place of one of the regional dialects of England, namely the Yorkshire dialect, among other dialects and identifying its regional phonetic features on the basis of authentic recordings of speech.

Yorkshire dialect is a regional dialect of the historical county of Yorkshire in the north of England, which is the largest territorial entity in this region. Its origins go back to the 5th century BC, when the territory of Yorkshire was conquered by the Celtic tribes of Britons and Parisi, who gave rise to the

Yorkshire dialect. According to the classification of the English researcher P. Trudgill (2017), the North and East Yorkshire dialects belong to the Northern group of dialects, while the South Yorkshire dialect belongs to the Southern group of dialects together with the Lancashire and Lincolnshire dialects.

Although English researchers distinguish basically two varieties of the Yorkshire dialect: the dialect of the North-East Riding, which is "associated with the quiet speech of shepherds" (Kellett, 1992), and the dialect of the West Riding, which "is distinguished by liveliness and loudness and is associated with the mills and mines of the industrial revolution" (Kellett, 1992), the Yorkshire dialect includes a large number of urban and rural dialects.

The Yorkshire dialect is very peculiar in terms of its linguistic characteristics: there is a qualitative replacement of sounds; quantitative changes of vowels take place.

RESEARCH MATERIAL. Based on the analysis of monologues of speakers of the Yorkshire dialect, extracted from radio interviews recorded by local BBC radio stations of large and small cities (Bradford, Dewsbury, Featherstone, Fulstone, Carlton, Chapeltown, Cudworth, Doncaster, Sheffield), the following main regional features of pronunciation are highlighted:

RESULTS.

1. Use of glottal stop ([ʔ]): started [sta:ʔɪd]; nineteen [na:ɪnʔi:n].
2. Yorkshire assimilation of consonants (complete deafening of the preceding consonant as a result of the contact of the final voiced obstruent with the initial voiceless obstruent within a compound word or at the word boundary): cut old clothes [ɔʊlt klɔ:z] up; me and my friend Pat [fiɛnʔt pat].
3. Pronunciation of the ending -ing as [ɪn]: nothing [nʌθɪn]; making [mɛkɪn].
4. TH-fronting (use of labial-dental fricatives [f] and [v] instead of dental [θ] and [ð]): thirty-six [fə:ʔɪsɪks]. There is a growing tendency to use this pronunciation peculiarity among representatives of the youth.
5. Loss of fricative [h] (especially before a vowel sound): houses [auzəz];

haven't [ant].

6. Replacing the definite article with a glottal stop: when the post office [wɛn ? pɔ:st ɒfɪs] opens.

7. Absence of the vowel [ʌ], so that in word pairs like put vs putt, both words are pronounced with [ʊ]: one [wʊn]; adults [ədʊlts].

8. Realizations of the diphthong [eɪ] in the form of a narrow diphthong or monophthong [ɛ]: came [kɛm]; great [grɛt]; say [sɛ].

9. Pronunciation of the open front monophthong [æ] as [a]: family [famli].

10. Replacement of reduced [ə] with back open [ɒ] in an unstressed position: completed [kɒmpli:ʔɪd]; consider [kɒnsɪdə]; complete [kɒmplɛi:t]; convicted [kɒnvɪktɪd].

11. Realizations of the diphthong [ou] either in a narrow diphthong or in monophthongs [ɔ:], [ɒ], [ʊ]: over [ɒvə]; only [ɔ:nli].

The heterogeneity of the Yorkshire dialect with the results of a study of the speech of 6 residents of the city of Hull (Hull – [hʊl] Yorkshire pronunciation): 3 women and 3 men aged 20 to 78 years.

The dialect of Hull (East Yorkshire) is distinguished from the other Yorkshire dialects and is less well known than other urban dialects. In addition to the general Yorkshire features of vocalism and consonantism, those that are characteristic of this region are defined: 1. Pronunciation of the final consonant [ɪ] as [ei]: happy [hæpei]. 2. Realization of the diphthong [aʊ] as [əu:]: about [əbəu:t]. 3. Transition of the diphthong [oʊ] to reduced [ə] in open syllables: so many [sə mɛni]. 4. Pronunciation of the diphthong [au] as [əu]: about [əbəu:t]. 5. Realization of diphthong [eə] in monophthong [ɛ:]: compared [kɒmpɛ:d]. 6. Transition of alveolar approximant [ɹ] to a plosive one [t]: thirteen [θɛ:tt]. 7. Pronunciation of the labiovelar approximant [w] in monosyllabic words with a long vowel: I saw [sɔ:w ən] an advertisement [advɛtə:zmɛnt].

CONCLUSIONS. The inhomogeneity and regional variability at the segmental level are the distinctive features of the Yorkshire dialect. The prospects of the research include a detailed study of the segmental features of the

above mentioned dialect using a special computer program for speech analysis 'Praat'.

REFERENCES

- Kellett A. (1992). *Basic Broad Yorkshire: Revisited Edition*. Otley: Smith Settle.
- Trudgill P (2017). *Sociolinguistics. An Introduction to Language and Society*. Penguin Books Ltd., 1992.
- Wells J.C (2012). *Accents of English*. L.: Cambridge University Press, 1982. Vol.2: The British Isles.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РІЗНИХ ТИПІВ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

Єрмолаєвська Катерина

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Abstract. The article considers the peculiarities of the rendering English phraseological units in Ukrainian in fiction. In particular, it provides an analysis of preferred methods of translation when working with different types of phraseological units according to a classification based on two existing ones developed by V. V. Vinogradov and A. V. Kunin. The article draws a conclusion on the adequacy of the rendering each type in translation and reveals patterns that arise in this process.

Keywords: phraseological unit, phraseological methods of translation, non-phraseological methods of translation, equivalence.

Фразеологія — відносно новий розділ мовознавства, поява якого припадає на ХХ ст., але перекладу фразеологізмів, які вона вивчає, приділено значно менше уваги, особливо стосовно кожного окремо взятого типу за тією чи іншою класифікацією, з чого і випливає актуальність даної роботи. Її мета — оцінити і проаналізувати представленість фразеологізмів в художній літературі і їх відтворення у перекладі. Для досягнення поставленої мети було необхідно вирішити наступні завдання: розглянути визначення фразеологізму й існуючі класифікації, що базуються на важливих для перекладача ознаках; навести ряд способів перекладу фразеологічних одиниць і охарактеризувати їх; оцінити, які типи та способи перекладу фразеологізмів є найбільш частотними.

Методами дослідження є літературний аналіз, порівняння і метод

вибірки. Аналіз проводився відповідно до робочої класифікації, розробленої на працях В. В. Виногорова й О. В. Куніна, на матеріалі вибірки з 200 фразеологізмів зі збірки новел Рея Бредбері «Марсіанські хроніки». Вибір автора та твору зумовлений його письменницьким стилем, що має на увазі яскраву мову та тяжіє до образності. Для зіставлення з оригіналом і аналізу особливостей перекладу одиниць, що вивчаються, був взятий переклад «Хронік» українською мовою О. Терехом.

Найбільш вичерпні визначення фразеологічної одиниці наведені Ю. Ковалевим у «Літературознавчій енциклопедії» та Р. Глезер у статті «Стилістичний потенціал фразеологічних одиниць у світлі жанрового аналізу». У першому фразеологізм характеризується як лексично неподільне, стійке у своєму складі, цілісне за значенням сполучення слів, що відтворюється у мові (Ковалев, 2007: 546), тоді як Глезер описує його як лексикалізовану, відтворювану білексемну або полілексемну групою слів у загальному вживанні, яка характеризується відносною синтаксичною та семантичною стійкістю, може бути ідіоматизованою, нести різні конотації та мати емпатичну чи інтенсифікуючу функцію в тексті (Глезер, 1998: 125).

Стійкість компонентів фразеологічної одиниці, що утворюють її значення, змушує перекладача шукати таку мовну одиницю, яка б зберігала і форму, і зміст фразеологізму задля якомога вищого ступеня еквівалентності. З огляду на це класифікації В. В. Виногорова і О. В. Куніна, засновані на ступені семантичної спаяності компонентів, представляють для нього найбільший інтерес. Виногородов виділяє такі типи фразеологізмів, як **фразеологічні зрощення, єдності та сполучення** (типи наведені від найменшої відповідності форми значенню до найбільшої), до яких М. Шанський додав **фразеологічні вирази**, тоді як Кунін у «Фразеології сучасної англійської мови» виділяє **номінативні, комунікативні, номінативно-комунікативні**, а також фразеологізми **ні номінативного, ні комунікативного** характеру (Кунін, 1972). Дослідження показало, що фразеологічні сполучення здебільшого мають номінативно-

комунікативний характер, бо легко перетворюються у пасивний стан в мовленні, зрощення і єдності — номінативний, бо можуть позначати будь-які поняття і мати різну структуру, а до фразеологічних виразів і комунікативних фразеологізмів зазначені науковці однаково відносять прислів'я і приказки. Тоді маємо наступну робочу класифікацію: 1. фразеологічні зрощення (ідіоми); 2. фразеологічні єдності; 3. фразеологічні сполучення (колокації); 4. фразеологічні вирази; 5. фразеологічні вигуки і конструкції.

У «Марсіанських хроніках» представлені все зазначені типи фразеологізмів. Частка фразеологічних зрощень і виразів однакова, адже вони використані в творі лише один раз, і становить 0,5%, фразеологічних єдностей — 48%, сполучень — 28,5%, а вигуків і конструкцій — 22,5%.

У перекладознавстві всі способи перекладу фразеологізмів можна розділити на дві групи: **фразеологічні** та **нефразеологічні**. До першої групи відноситься переклад **фразеологічним еквівалентом** і **аналогом**, а до другої — **калькування**, **лексичний** і **описовий переклад**, а також **контекстуальна заміна**. Так як усі фразеологізми можна поділити на ті, що **мають еквівалент** у мові перекладу, та ті, що його **не мають**, в ідеалі до перших варто застосовувати фразеологічні способи перекладу, а до других — нефразеологічні, але на практиці це виходить не завжди. Окрім того, О. Терех вдається до **інших перекладацьких трансформацій**, які також можна виділити як спосіб перекладу фразеологізмів.

Про важкість цього процесу свідчить те, що перекладач надає перевагу нефразеологічним способам перекладу, якими керується у 73% випадків. Серед них переважають лексичний (29%) та описовий переклад (20%). Відсоток калькувань становить 9%, контекстуальних замін — 3,5%, а інших перекладацьких трансформацій — 11,5%. Фразеологічні способи застосовувались у 27% випадків: 19% становлять фразеологічні еквіваленти, а 8% — аналоги.

Якщо взяти кількість фразеологізмів кожного типу за 100%, можна

визначити, який тип яким способом перекладається найчастіше. Фразеологічне зрощення і вираз були перекладені калькуванням і описовим шляхом відповідно (100%). Відсоток перекладу фразеологічних єдностей еквівалентом становить 19,79%, аналогом — 7,29%, калькуванням — 4,17%, лексично — 26,04%, описово — 22,92%, контекстуальною заміною — 5,21%, іншими перекладацькими трансформаціями — 14,58%; фразеологічних сполучень еквівалентом — 22,81%, аналогом — 5,26%, калькуванням — 14,04%, лексично — 36,84%, описово — 15,79%, контекстуальною заміною — 1,75%, іншими перекладацькими трансформаціями — 3,51%, а фразеологічних вигуків і конструкцій еквівалентом і аналогом — 13,33%, калькуванням — 11,11%, лексично — 26,67%, описово — 17,78%, контекстуальною заміною — 2,22%, а іншими перекладацькими трансформаціями — 15,56%.

Оцінка представленості різних типів фразеологізмів у тексті показує, що найчастіше зустрічаються фразеологічні єдності, а найрідше — фразеологічні зрощення і вирази. При цьому кожен з п'яти виділених типів здебільшого перекладається лексичним способом, тоді як контекстуальні заміни використовуються найрідше. Мета і цілі дослідження були досягнуті, але вивчення фразеології з перекладознавчої точки зору все ще потребує подальшого вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

- Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. М.: Наука, 1977. 312 с.
- Кунін О. В. Фразеологія сучасної англійської мови. М. : Міжнародні відносини, 1972. 289 с.
- Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. К. : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М - Я. С. 546.
- Gläser R. The Stylistic Potential of Phraselological Units in the Light of Genre Analysis In A.P. Cowie (ed.), *Phraseology*. Oxford: Clarendon Press, 1998. P. 125-143.

REFERENCES

- Vinogradov V. V. *Izbrannyye trudy. Leksikologiya i leksikografiya*. M.: Nauka. 1977. 312 s.
- Kunin O. V. *Frazeologhiiia suchasnoi anhliiskoi movy*. M.: Mizhnarodni vidnosyny. 1972. 289 s.
- Literaturoznavcha entsyklopediia : u 2 t. / avt.-uklad. Yu. I. Kovaliv. K. : VTs «Akademiia», 2007. T. 2 : M – Ya. S. 546.*

ЕКФРАЗИС В РОМАНІ ДОННИ ТАРТТ “THE GOLDFINCH”

Колегаєва Ірина

Іванова Вікторія

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Abstract. The article is dedicated to the analysis of ekphrasis in Donna Tartt’s novel “The Goldfinch”. The main principle of ekphrasis in the novel is to convey a visual object through the subjective perception of the viewer in verbal form.

Keywords: ekphrasis, postmodernism, stylistic analysis, Donna Tartt.

Донна Тартт – одна з найвідоміших письменниць-представниць літератури постмодернізму. Володарка багатьох премій, вона більше десяти років витрачає на написання кожного зі своїх творів. В романі «The Goldfinch». Авторка широко використовує екфразис, який є одним з ключових прийомів як в побудові сюжету, так і в характеристиці персонажів.

Донна Тартт назвала свій останній роман на честь реальної картини «Щиголь», створеної в 1654 році митцем із Голландії Карелом Фабріціусом. Роман має саме таку назву не випадково – долю художника, який загинув під час вибуху, повторює мати протагоніста роману підлітка Тео. Його мати також загинула, ставши жертвою терористичного акту і залишивши сина, як маленьке пташеня.

Умовно екфразис, зареєстрований в романі «The Goldfinch», можна розділити на опис картини як: матеріального об’єкту; живописного твору; культурного об’єкту; вербалізацію суб’єктивного сприйняття картини.

Як відомо, *екфразис* – це словесне вираження візуальної образності, де візуальна образність – не тільки твори мистецтва, але й будь-який інший предмет зображальної реальності, створений людиною – фотографії, картки, рекламні зображення тощо. (Фесенко, 2013: 229)

Екфразисні фрагменти в романі «The Goldfinch» як об’єкт вираження є

прямими – читач завжди розуміє, про яку картину розмірковує оповідач. Екфразис цього твору є цілісним, він не перериває розповідь, а є органічною частиною тексту. З точки зору опису полотна як матеріального об'єкту, розглядається розмір, стан картини, структура матеріалу тощо. Описуючи «Щигля», Донна Тартт неодноразово звертає увагу на розмір роботи – вона використовує епітети, в особливості прикметники найвищого ступеня, а також порівняння:

«It was a small picture, the smallest in the exhibition, and the simplest.»
(Tartt, 2013: 29)

«The wooden panel was tiny, “only slightly larger than an A-4 sheet of paper” as one of my art books had pointed out...» (Tartt, 2013: 341) – в даному фрагменті також можна спостерігати перебільшення, адже, чуючи слово «*tiny*», читач може уявити картину занадто маленькою, скажімо, ближче до аркуша паперу розміром А-5, а не А-4, як зазначено в творі.

Як живописний твір «Щиголь» описується досить детально. Авторка вкладає в розмови та думки героїв важливі репліки про манеру живопису, прийоми, кольори, що застосовуються Фабріціусом.

Щодо колористики, оповідач особливо загострює увагу на жовтому кольорі, який є основним в даній картині:

«Little bird; yellow bird.» (Tartt, 2013)

«Glint of brightness on a barely-there chain. Patch of sunlight on a yellow wall.» (Tartt, 2013: 859)

Стосовно манери живопису митця, оповідач вже використовує більш складні речення, епітети («*pastose*» *strokes*, «*light-rinsed*» *atmosphere*) і метафори («*The speed of his brush is visible*», «*the slide of transubstantiation*»).

Екфразис «Щигля» К. Фабріціуса як культурного об'єкту здебільшого стосується долі цього шедевру, а також його виключності, порівняно з іншими роботами, що розглядаються в творі.

*«I should say that that one tiny painting puts Fabritius in the rank of the greatest painters who ever lived. And with *The Goldfinch*? He performs his*

miracle in such a bijou space». (Tartt, 2013: 650)

Д. Тартт знову звертається до найвищого ступеня прикметника, гіперболи, описуючи Фабріціуса як митця. Крім цього, відзначимо використання метафори (*He performs his miracle*) та риторичного питання (*And with The Goldfinch?*).

ВИСНОВКИ

На завершення висновуємо: головний принцип використання екфразису в романі полягає в передачі візуального об'єкту через суб'єктивне враження глядача-персонажа у вербальній формі. Таким чином, більшість екфразових фрагментів в романі описується через призму суб'єктивного сприйняття оповідачем різноманітних картин, в першу чергу геніального витвору Фабріціуса під назвою «Щиголь». «*Even the tiniest things mean something*» - так пише Донна Тартт в одному з фрагментів, і в цьому полягає принцип екфразису в романі. За допомогою виділення окремих деталей, привернення уваги до чогось, з першого погляду непомітного, авторка досягає того, що читач формує в своїй уяві цілісний візуальний, філософський, культурологічний образ живописного полотна..

Д. Тартт майстерно керує читацькою діяльністю в плані уявлення картини, а також надає своє узагальнюючого трактування зображеного, тим самим створюючи віртуальну «копію» цього живописного твору, надаючи йому додаткового значення через винесення назви картини у назву свого роману.

ЛІТЕРАТУРА

- Фесенко, Є. В. Екфраза: специфіка визначення та особливості функціонування. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського* (4.12). 2013. с. 227-229.
Tartt D. *The Goldfinch*. Abacus, 2013. 864 p.

REFERENCES

- Fesenko, Ye. V. Ekfrazaz: spetsyfika vyznachennia ta osoblyvosti funkcionuvannia. *Naukoyi visnyk Mykolaiivskogo derzhavnogo universytetu imeni V. O. Suhomlynskogo* (4.12). 2013.s. 227-229.
Tartt D. *The Goldfinch*. Abacus, 2013. 864 p.

КЛЮЧОВІ СЛОВА В НАУКОВОМУ ТЕКСТІ

Колегаєва Ірина

Токовенко Тетяна

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Abstract. The publication analyzes functioning of the key words *language, conflict, resolution, academic discourse, compromise*. Semantic differences and frequency data are treated as the results of cultural background of English, Hebrew, and Arabic verbal communication

Key words: text, conflict, resolution, language, English, Hebrew, Arabic, compromise, culture.

Матеріалом даного дослідження є стаття Р. Коена *Language and Conflict*

Resolution: The Limits of English:<https://www.bc.edu/content/dam/files/centers/boisi/pdf/f09/Language-and-Conflict.pdf>.

Автор публікації розглядає культурологічно обґрунтовану різницю у розумінні конфліктної ситуації і шляхів її розв'язання у межах англомовного, арабськомовного і єврейськомовного соціумів.

Майкл Агар припускає, що основні міжкультурні непорозуміння виникають через трактування певних т. зв. *rich points*, слів контрастного значення, які є значущими «через складну мережу культурних, історичних, релігійних асоціацій та конотацій, тому їх неможливо легко перекласти. Так звані *багаті точки* — це лінгвістична верхівка культурного айсбергу, це місця дискурсу, які сигналізують про серйозні розбіжності в їх інтерпретації» (Agar, 1996: 431). Саме *rich points* стають на заваді під час міжкультурних перемовин і особливо при спробі вирішення конфліктів (Williams, 1976).

Такими *rich points* в досліджуваній публікації є лексеми *conflict* та *resolution*, які по-різному інтерпретуються представниками різних народів через відмінний історичний, релігійний та соціальний бекграунд, що, своєю чергою, може привести не до розв'язання, а до поглиблення конфлікту.

Не завжди представники різних етносів зважають на культурні, а отже і

мовні відмінності інших народів. Водночас на перший погляд синонімічні слова у різних мовах та культурах можуть виражати дещо інакші, а часом і зовсім різні поняття.

Як відомо, англійська мова на сьогодні є глобальною лінгва франка, при цьому більшість мовців не усвідомлюють наявності в ній певних ідіосинкразій та культурних упереджень. Наше дослідження, зокрема доводить, що англійську не варто сприймати як 100% адекватну метамову, коли йдеться про такі абстрактні та «культурно специфічні» ситуації, як **КОНФЛІКТ** та **ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТУ**.

Зокрема в аналізованому тексті англомовні комуніканти спираються на певні принципи при улагодженні конфлікту, а саме намагаються мінімізувати негативні наслідки та якнайшвидше прийти до компромісу, що буде максимально *справедливо* і *чесно* задовольняти потреби обох сторін.

Цим представники англомовного соціуму схожі з євреями, носіями івриту, які, крім того, мають тенденцію вирішувати конфлікти у *судах* та завжди дбають про *матеріальний* аспект ситуації.

Араби ж при вирішенні конфліктів орієнтуються на *збереження честі* та *гідності* будь-якими способами. У арабській мові існує лише одна лексема на позначення конфліктної ситуації, в той час, як в англійській мові існує *conflict* та *dispute*, що відображають різну гостроту «конфліктної ситуації», проте, звичайно, їх семантичні поля перетинаються один з одним.

Говорячи про арабський дискурс вирішення конфлікту, мовці використовують словосполучення *hasmi niza* '(буквально припинення конфлікту). *Hasm* означає "вирішальний кінець" чогось, з цим словом також пов'язане *hasama*, тобто "різати», а *husam* – класичне слово для позначення "меча". Також існує слово *sulh*, тобто врегулювання та примирення між ворогами. Складається враження, що це свідчить про більший радикалізм арабської культури, непримиримість із опонентами.

В івриті аналогом слова *solution* є біблійне слово *pitaron* релігійного

характеру.

У арабській мові довгий час не було точного еквіваленту лексичній одиниці *compromise*, лише нещодавно араби почали використовувати слово *halwasat* (middle solution), проте для арабських мовців це слово означає компроміс, якого можна досягти, лише поступаючись принципами, які грають надважливу роль в ісламському світі.

Таким чином робимо висновок, що ключові слова виступають у ролі лексичних домінант аналізованої наукової статті, при цьому вони характеризуються варіативністю значення в різних культурах. Відмінність у відтінках значень слів, що відносяться до дискурсу конфлікту напряму залежить від культурних, історичних, релігійних чинників, які впливали на формування того чи іншого етносу, і при цьому, очевидно, різне тлумачення відповідних лексичних одиниць може змінити хід вирішення конфліктної ситуації. Це демонструє цікавий зв'язок того, як культура впливає на мову, а мова на культуру.

ЛІТЕРАТУРА

- Agar Michael Linguistic Peace Work / Michael Agar. – Peace and Change 21, No. 4 , 1996. – pp. 430-433.
- Cohen R. Language and Conflict Resolution: The Limits of English [Електронний ресурс] / Raymond Cohen // International Studies Review. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bc.edu/content/dam/files/centers/boisi/pdf/f09/Language-and-Conflict.pdf>
- Williams R. Keywords: a vocabulary of culture and society [Електронний ресурс] / Raymond Williams // London: Oxford University Press. – 1976.

REFERENCES

- Agar Michael Linguistic Peace Work / Michael Agar. – Peace and Change 21, No. 4 , 1996. – pp. 430-433.
- Cohen R. Language and Conflict Resolution: The Limits of English [Digital resource] / Raymond Cohen // International Studies Review. – 2001. – Access mode: <https://www.bc.edu/content/dam/files/centers/boisi/pdf/f09/Language-and-Conflict.pdf>
- Williams R. Keywords: a vocabulary of culture and society / Raymond Williams // London: Oxford University Press. – 1976.

**ШЛЯХИ І ЗАСОБИ ЗАЛУЧЕННЯ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ
РОБОТИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
В УНІВЕРСИТЕТІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Косаревська Ольга

Одеський державний університет внутрішніх справ

Abstract. This research work is devoted to elucidation of the up-to-date experience gathered and pertaining to organization of the scientific-research work of future law enforcement professionals during their their professional training at the University of Internal Affairs. In particular, the main focus has been directed at defining the most effective ways, methods and forms of enrollment of students in the scientific-research activity, particularly by means of the active part of scientific schools nad workshops, and members of the Scientific Union.

Key words: the scientific-research work, the scientific-research activity, future law enforcement professionals, the scientific school, a scientific workshop, the University of Internal Affairs.

ВСТУП. У зв'язку з входженням нашої держави у європейський і світовий освітньо-дослідницький простір, набуває першорядного значення інтенсивний розвиток у вищих закладах освіти фундаментальних наукових досліджень, залучення до них всіх учасників навчально-виховного процесу, підвищення вимог до результатів дослідницької праці, забезпечення високої ефективності і конкурентоздатності наукової продукції. Не випадково, тому, залучення здобувачів закладів вищої освіти, зокрема, курсантів та слухачів університетів внутрішніх справ, до евристично-пошукової та науково-дослідницької діяльності офіційно визнано однією з центральних стратегій їх функціонування, про що йдеться в основних державних документах, що визначають напрями перспективного розвитку освіти в Україні, серед яких: Стратегія державної кадрової політики, Стратегія інноваційного розвитку України в умовах глобалізаційних викликів, Державна цільова соціальна програма «Молодь України», Закони України «Про вищу освіту», Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2031 року. З огляду на це, останнім часом значно актуалізувалися проблеми, які

стосуються формування у курсантів та слухачів університетів внутрішніх справ як майбутніх фахівців-правоохоронців нової формації складових наукового світогляду та науково-дослідницької культури, комплексу комунікативних, креативних та лідерських здібностей особистості як члена наукового співтовариства та людини науки, а також шляхів та засобів оновлення змісту й технологій організації їхньої науково-дослідницької діяльності.

Мета дослідження полягає у висвітленні найбільш ефективних шляхів і засобів залучення майбутніх фахівців-правоохоронців до науково-дослідної роботи під час організації їхньої професійної підготовки в університеті внутрішніх справ.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Для висвітлення найбільш ефективних шляхів і засобів залучення майбутніх фахівців-правоохоронців до науково-дослідної роботи під час організації їхньої професійної підготовки в університеті внутрішніх справ використовувалися теоретичні (аналіз та узагальнення інноваційно-педагогічного досвіду; систематизація й конкретизація засобів організації науково-дослідної роботи курсантів та слухачів університетів внутрішніх справ) та емпіричні (спостереження за діяльністю наукових шкіл та наукових гуртків курсантів; опитування майбутніх фахівців-правоохоронців щодо їхньої задоволеності змістом і способами організації науково-дослідницькою діяльністю) методи педагогічного дослідження. Базою дослідження виступив Одеський державний університет внутрішніх справ.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. На шляху до євроінтеграції вітчизняної системи вищої юридичної освіти, в Одеському державному університеті внутрішніх справ інтенсифікація науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти вважається найважливішою складовою формування їхньої особистості як майбутніх фахівців-юристів та правоохоронців нової формації. Цьому передусім сприяє активна діяльність наукових шкіл професорів, докторів юридичних (Абдула С.В., Калаєнова Д.П., Смокова

С.М., Кузніченка С.О., Меркулової В.О., Яковенка С.І., Ярмачі Х.П.), психологічних (Цильмак А.М.) та педагогічних (Бутенко В.Г.) наук, під керівництвом яких в університеті внутрішніх справ розробляються найактуальніші проблеми відповідних напрямів фундаментальних досліджень. Крім того, починаючи з 2002 р., щороку спостерігається інтенсифікація діяльності Наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених університету під координацією Відділу організації наукової роботи, тому що воно, залучаючи до своїх лав найбільш обдаровану й талановиту молодь, сприяє:

- органічному поєднанню науково-дослідної роботи з навчальним процесом;

- більш тісному зв'язку змісту, форм і методів професійної підготовки з науковими дослідженнями профільних кафедр університету;

- формуванню академічної доброчесності здобувачів й забезпеченню їхньої рівноправності як суб'єктів науково-дослідницької діяльності та комунікації.

Суттєво й те, що задоволенню різнобічних освітніх потреб та професійних інтересів майбутніх фахівців-правоохоронців сприяє діяльність постійно діючих наукових гуртків («Правознавець», «Молодий Цивіліст», «Fascinating English», «Джерело» (Українська мова), «ОРД» (Оперативно-розшукова діяльність), «Фахівець» (Кримінальне право та кримінологія), «Правоохоронець-науковець» (Адміністративна діяльність поліції), «Правоохоронець» (Кібербезпека та інформаційне забезпечення), «Щит і меч» (Тактико-спеціальна, вогнева та фізична підготовка), «Aree Legis» (Фортеця права), «Криміналістика та психологія», «Кримінальний процес», «Феміда» (Теорія та філософія права), «Філософська кав'ярня», «Конституціоналіст»), які довели свій потужний науковий та розвивально-виховний потенціал.

ВИСНОВКИ. Узагальнення накопичено досвіду з організації та інтенсифікації науково-дослідної роботи здобувачів зазначеного

університету внутрішніх справ засвідчує, що виокремлені шляхи та засоби не тільки позитивно вплинули на підвищення якості виконання ними курсових та кваліфікаційних робіт, покращення академічної успішності, але й сприяли:

– вдосконаленню внутрішньої й зовнішньої академічної мобільності студентів, аспірантів, науковців та викладачів через встановлення нових комунікативних зв'язків по обміну досвідом з іншими ЗВО юридичного спрямування України та зарубіжних країн; адаптації міжнародного досвіду правоохоронного спрямування;

– оволодінню здобувачами сучасних інформаційних технологій у боротьбі зі злочинністю в діяльності підрозділів Національної поліції України, наукових лабораторій правоохоронного спрямування;

– змістовності й продуктивності наукових конференцій, семінарів, круглих столів, олімпіад, конкурсів на кращу наукову роботу; обміну передовим досвідом.

ВЕРБАЛІКА ТА НЕВЕРБАЛІКА У ЗОБРАЖЕНОМУ КІНОДИСКУРСІ ТА У ДИСКУРСІ ІНТЕРВ'Ю (на матеріалі мовлення актора Хоакіна Фенікса)

Кравченко Ніна

Авхутська Анастасія

Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова

Abstract. The article is devoted to the study of the manifestation of the verbal and non-verbal components of the actor's communication in two types of oral discourse - artistic film discourse (character speech) and interview discourse (spontaneous authentic speech). On the basis of the conducted perceptual analysis, it was possible to ascertain the existence of integral and differential prosodic features in character speech VS spontaneous speech of the actor.

Keywords: communication, verbal and non-verbal forms, discourse, character speech, spontaneous speech.

ВСТУП. Друга половина ХХ та початок ХХІ століть відмічаються стрімким розвитком засобів різноманітної масової інформації, до яких належать художній кінодискурс та дискурс інтерв'ю, які в свою чергу суттєво вплинули на розвиток лінгвістики загалом й дискурсології

зокрема. Найважливішою складовою процесу обміну інформацією є комунікація, при цьому спілкування як засіб соціально-психологічної взаємодії людей може відбуватись у змішаному вигляді, тобто у вербальній та невербальній формі. В процесі комунікації невербальне спілкування є її складовою і взаємопов'язане із вербальним спілкуванням.

Визначення дискурсу з лінгвістичної точки зору відображено в багатьох роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників (Крисанова, 2014; ван Дейк, 1989 та ін.). В даній статті розглядаються мовленнєві реалізації усного дискурсу двох типів – кінодискурсу та дискурсу телеінтерв'ю, які також мають різні тлумачення цих типів дискурсу (Яшина, 2007; Крисанова, 2014). Невербальна комунікація являє собою обмін невербальними повідомленнями між особами і їхніми інтерпретаціями. Невербальну комунікацію можна вважати взаємодією між учасниками спілкування за допомогою невербальних (паралінгвальних) засобів (Бацевич, 2014). Одна з проб розробки уніфікованої системи невербальних знаків належить К. Бердвістлу (Birdwhistell, 2012). Серед українських вчених докладна класифікація невербальних засобів спілкування була розроблена Ф. Бацевичем (Бацевич, 2014).

За допомогою невербальних засобів можна дослідити особливості поведінки або емоційного стану особи, що може стати вирішальним й у інтерпретації вербальних висловлювань.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Метою даної статті є розгляд особливостей кінодискурсу та дискурсу-інтерв'ю, мовленнєвого і просодичного портретів, вербальних та невербальних складових комунікації. Матеріалом дослідження слугували відео та саундтреки англomовних художніх фільмів «*Joker*» та «*Gladiator*», в яких актор Хоакін Фенікс зіграв ролі (відповідно - *Joker* та *Commodus*) а також два інтерв'ю, що дав актор в засобах масової інформації (*the interview for "Games Radar"* та *the interview for "The EllenShow"*). Матеріал дослідження є достатнім для отримання загальної картини стосовно проявів вербальної і невербальної

комунікації актора в персонажному та спонтанному мовленні. Для досягнення поставленої мети застосовано описовий метод для виявлення комплексу характерних ознак об'єкта дослідження; метод аналізу застосовано для формування узагальнених уявлень про природу англомовного кінодискурсу; кількісний аналіз використано для висвітлення внутрішньої та зовнішньої динаміки предмета дослідження.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Задля отримання інформації щодо співставлення основних інтонаційних характеристик мовлення актора у зображувальному кінодискурсі та в автентичному квазіспонтанному мовленні (інтерв'ю) матеріал дослідження було піддано перцептивному аналізу. Були отримані попередні суб'єктивні дані щодо загальної інтонаційної організації мовлення актора у різних комунікативних ситуаціях; проведена селекція найбільш інформативних з точки зору просодичної структури сегментів мовлення (фраз, надфразових єдностей), які були запропоновані аудиторам для прослуховування й здійснення аудиторського аналізу. Були проаналізовані і узагальнені особливості основних інтонаційних характеристик у мовленні Хоакіна Фенікса (персонажне мовлення та автентичне мовлення) в динаміці. Для визначення порівняльних змін інтонаційних параметрів мовлення актора аналізувалися фрагменти з фільму “Джокер”, а саме діалог з психотерапевтом, стендап та інтерв'ю. Задля отримання інформації щодо характеристики паравербального мовлення актора в залежності від емоційного стану актора у зображувальному кінодискурсі та у інтерв'ю були проаналізовані вид мовлення, емоції актора та мелодійні оформлення різних фрагментів з фільмів або інтерв'ю.

Аналіз відповідей аудиторів та власні спостереження дослідників уможливили створення мовленнєво-біхевіористського портрету мовця в різних комунікативних ситуаціях. Так, наприклад, для вираження гніву у кінодискурсі персонаж Джокер застосовує наступні невербальні засоби: *акустичні* – підвищена висота голосу, прискорений темп, підвищена

гучність голосу, логічний наголос, тембр збуджений, агресивний; *кінесичні* – різкі, розгонисті рухи руками, погрожування вказівним пальцем, контакт очима, поза - сидіння нога на ногу. В той же час при вираженні тієї ж самої емоції у фільмі Гладіатор персонаж Коммодус характеризується наступними невербальними засобами: *акустичні* – низька висота голосу, середній темп, низька гучність голосу, логічний наголос, тембр низький, монотонний, серйозний, тьмяний; *кінесичні* — контакт очима, критично невелика відстань між персонажем та співрозмовником.

ВИСНОВКИ. Вищенаведені спостереження дають можливість зробити попередні висновки щодо існування інтегральних та диференційних просодичних рис у персонажному мовленні VS спонтанному мовленні актора. До інтегральних просодичних параметрів слід віднести мелодійний компонент інтонації, а саме – висоту голосу та фразовий наголос, до диференційних – темп та гучність. Вважаємо перспективним проведення інструментального аналізу досліджуваних мовленнєвих реалізацій задля отримання об'єктивної картини стосовно просодичної організації персонажного мовлення в співставленні з мовленням спонтанним.

ЛІТЕРАТУРА

- Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Академія. 2014. 344с
ванДейк Т. А., Язык, познание, коммуникация, пер. с англ. М. 1989.
Крисанова Т. Основні підходи до розуміння поняття «кінодискурс». *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки. Мовознавство»*. Луцьк. 2014. № 4. С. 98–102.
Birdwhistell R.L. *Introduction to kinetics: An annotation system for analysis of body motion and gesture*. KY: Univ. of Louisville press. 2012. 75 p.

REFERENCES

- Batsevych F. S. *Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky*. K.: Akademiia, 2014. 344 s.
vanDejk T. A., *Yazyk, poznanie, kommunikaciya*, per. s angl., M. 1989.
Krisanova T. *Osnovni pidhodi dorozuminnya ponyattya «kinodiskurs»*. *Naukovij visnik Shidnoyevropejskogo nacionalnogo universitetu imeni Lesi Ukrainki. Seriia "Filologichni nauky. Movoznavstvo"*. Luts'k, 2014. № 4. С. 98–102.
Birdwhistell R.L. *Introduction to kinetics: An annotation system for analysis of body motion and gesture*. KY: Univ. of Louisville press. 2012. 75 p.

LINGUAL FEATURES OF ENGLISH-LANGUAGE BAPTIST SERMONS

Kravchenko Nina

Baseleva Tatiana

Odessa I. Mechnikov National University

Abstract. The article analyzes the mechanisms and both lingual and extralingual means that affect the performance of preaching influencing function. It provides the results of the studies of Francis Chan's sermons on different levels. Based on the examples analyzed, the article indicates what makes a religious message persuasive, touching and powerful.

Keywords: sermon, communication, lingual and extralingual means, influence.

INTRODUCTION

The paper work is devoted to the study of religious discourse in its Sermon realization. It is a vast term, which includes communication among believers in a small group, prayer and communication between preacher and congregation during the sermon. It is a relevant topic now when Ukraine faces big challenges due to which people have a number of questions about religion and the issue of effective communication has gained special importance. Furthermore, over the past year the war brought about the reappraisal of values, certain people have lost their influence while others have acquired respect, which made the question of persuasiveness even more pressing.

MATERIALS AND METHODS

In this paper three sermons delivered by Francis Chan, the founder of Cornerstone Community Church in Simi Valley, California in 1994, Eternity Bible College in 2004 and a current preacher, have been analyzed. The sermons taken for the analysis are "Falling Madly in Love with God", "Prayer as a Way of Walking in Love" and "Living Eternally". To accomplish the tasks set, the following general scientific and special linguistic methods were used in the work: descriptive method, method of observation, inductive generalization, auditory analysis and interpretive analysis.

RESULTS AND DISCUSSION

One type of religious discourse is sermon. It takes most of the service time

in Baptist communities. Halley's Bible handbook states that "Sermon is the most important ministry in the Church. Preaching of the Word can never be displaced. It is the most effective force in sharing the Gospel." (Henry Halley, 1984: 818). Collins dictionary states that a sermon is a talk on a religious or moral subject that is given by a member of the clergy as part of a church service (Collins, 2007). This definition is fitting just for some communities as in Baptist churches not only clergy have the right to preach. The textbook "Homiletics" describes evangelical sermon as a sermon that, first of all, conveys the spirit and the heart of Christ's teaching and, secondarily, holds only to the evangelical ways of conducting a service (Homiletics, 1993). This definition is more accurate because it is always important to look at the best model and that was Jesus, the best preacher of all times.

The article presents the results of a study of the impact effect of preaching. For this purpose, we conducted a survey aimed at determining the preferences of the sermon audience, namely what listeners like in a preacher, what kind of sermons they find helpful for themselves etc. For the means of reliability, one hundred people took part in the survey each of them being a current member of some Baptist churches. The results of the poll revealed that listeners treat word in a very serious and complicated way. They do not consider it to be a series of sounds, they believe that words have sacral power. So listeners analyze preacher's life to see if he lives out the standards he is preaching. The number one thing on the list was the presence of personal relationship with God. The second point was his personal example that basically shows whether the preacher himself believes in what he says or not. As a result, most of the survey participants state that good structure is crucial, it helps them to memorize the sermon and to understand the logic of preacher's mind work. It can be reached by means of presentation or dividing the speech into semantic groups each containing one main point.

It is known that the best messages are the catching and touching ones. And the survey has revealed that congregation appreciates preacher's sincerity, they

“want to see a preacher” in his sermon. As long as sermon is not just a usual speech but a spiritual one, the Divine aspect is to be mentioned here. God can work miraculously in people’s lives through the preacher and so the respondents designated that, as for them, one of the most important things in this kind of religious discourse is for the preacher to be led by the Holy Spirit.

Undoubtedly, as there are some up-building features, there are turn-offs as well. Quite a large number of them lies at the phonetic level. Huge lack of preaching, according to respondents, is monotonous way of talking, as it requires additional listeners’ efforts for adequate perception of the sermon. Besides, the preacher should be persuasive so that his congregation will be moved by his words. The respondents also noted that they find preacher convincing when his emotions correspond to the subject he is talking about at that particular moment. The expression of emotions involves face expression, the tone of the voice, its volume, the speed of his talking and intonation.

Along with the survey the auditory analysis has been carried out. For the sake of accuracy all of the participants have a good command of Phonetics. The chosen 18 excerpts belong to different parts of the sermons. The results of this analyses showed that Francis Chan’s degree of emotions is rather high. The tone of his voice is rarely quieter than average. The fact that all influential prosodic means are present in his speech testifies to his outstanding speaker’s aptitude. Though the most informative prosodic means is tempo, Francis Chan changes the speed of his speech in order to draw congregation’s attention or it can as well just reveal his excitement and emotional involvement. Hence, the phonetic means convey not only his declamatory skills but unfolds his personal traits as well.

Francis Chan establishes the connection with the audience by the means of a number of jokes, questions and by mentioning people or events his listeners are familiar with. Talking about the filling of Francis’ sermons, there is a great number of examples from his own life which makes his sermons more personal and trustworthy. He also quotes Bible a lot during preaching that shows his deep knowledge of the Scriptures.

CONCLUSIONS

The conducted survey concerning the influencing power of the sermon and auditory analysis of sermons allow us to state the following: for the success of the sermon, both extralingual factors (the personality of the preacher, his faith, his way of life, etc.) and the lingual features of the sermon are requisite. It seems promising to further study the texts of Baptist sermons from the point of view of their phonetic implementation.

ЛІТЕРАТУРА

- Halley H. (1984) Halley's Bible Handbook. Toronto: World Christians Ministries, 1984. 818
Collins W. Collins Dictionary [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/sermon>
Homiletics [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://www.blagovestnik.org/books/00212.htm>

REFERENCES

- Halley H. (1984) Halley's Bible Handbook. Toronto: World Christians Ministries, 1984. 818
Collins W. Collins Dictionary [Digital resource] – Access mode:
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/sermon>
Homiletics [Digital resource] – Access mode: <http://www.blagovestnik.org/books/00212.htm>

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ОЧИМА ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ОСВІТИ В ОНУ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Неклесова Валерія

Ткаченко Ганна

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Abstract. The work deals with the investigation relating to the issue of academic integrity and the list of the most important principles of necessary to be applied. The paper highlights the approaches regarding the concept of academic integrity by the participants in the educational process of Odesa I. I. Mechnikov National University. The main aim of the investigation is to identify and analyze the major criteria for pure and honest studying introduced by the authorities of the university and to identify certain ways to overcome these challenges.

Key words: academic integrity, PhD students, principles of academic integrity.

ВСТУП. Темою нашого дослідження є розуміння та імплементація принципів академічної доброчесності в аспірантів ОНУ імені І.І. Мечникова.

МЕТОДИКА. Ми попросили опитуваних написати коротке есе щодо головних принципів академічної доброчесності, їх розуміння та імплементація. Додатково було окреслено наступне завдання: знайти на офіційному сайті статут університету та отримати звіт інформацію щодо принципів академічної доброчесності. Перед цим було проведено бесіду за темою, що таке плагіат та його різновиди. Також особливу увагу було приділено етичному аспекту явища плагіату у сучасному науковому середовищі та його наслідків.

РЕЗУЛЬТАТ. На думку здобувачів основні принципи включають сумлінність, чесність, в тому числі, систематичне уникнення проявів академічної нечесності, правдивість і, відкритість, легітимність, повага та довіра до результатів інших учасників наукової діяльності.

Також здобувачі третього рівня відмітили, що університет характеризується й іншими основними цінностями, такими як: мужність, щоб підтримувати правильну поведінку та сприяти розповсюдженню цих принципів; справедливість, яка гарантує рівне поводження з усіма учасниками наукового процесу; компетентність, відповідальність та зосередження уваги на самоосвіченні та вдосконаленні загальних процесів системи.

Варто також додати, що, ознайомились зі статутом, дослідники зобов'язуються уникати таких порушень академічної цілісності, як: академічний плагіат, самоплагіат, що означає переосмислення їх роботи як нових результатів; виготовлення та фальсифікація початкових даних та результатів, а також обман, використовуючи спочатку помилкову інформацію та хабарництво, тобто маніпуляція науковими здобутками задля певного прибутку.

Подальші дослідження планується проводити з аспірантами першого та другого року навчання. Наступними кроками ми вбачаємо можливість розширити кількість осіб, що приймуть участь в опитуванні.

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ FLIPPED CLASSROOM У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Подковирофф Нанушка

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Abstract. This article is devoted to elucidation of the essence and the didactic value of an educational technology known as "the flipped classroom" in the process of teaching a foreign language to students at higher educational institutions. It has thus been proven that the "flipped classroom" technology tends to alter the traditional ways of organization of the students' cognitive activity whereas instead of the repetition or memorization of the study materials, the students are trained to master the new educational data when at home by means of "discovering the data by themselves" on the basis of systematization and generalization of the recommended data sources and videos in order to be able to demonstrate during their classwork hours the results of their own data acquisition as well as assess the acquired products of the intellectual activity, thus meeting their own educational needs and interests.

Keywords: flipped classroom, of teaching a foreign language, intellectual activity, educational needs.

ВСТУП. Інтеграція України в європейський освітньо-науковий простір зумовлює не тільки необхідність подальшої модернізації змісту іншомовної підготовки здобувачів у закладах вищої освіти, але й більш інтенсивного впровадження інформаційно-комунікативних та інноваційних технологій, засобів дистанційного, змішаного й інтерактивного навчання. Останні забезпечують певні переваги в організації навчання студентів іноземних мов на основі: встановлення дружньої атмосфери і налагодження більш тісних комунікативних взаємозв'язків між усіма учасниками іншомовного спілкування; залучення до колективної та групової роботи кожного із студентів, отримання ними можливості бути більш самостійними і впевненими в собі шляхом подолання мовних, інтелектуальних і психологічних бар'єрів; постійного й активного використання учасниками іншомовної взаємодії раніше набутого індивідуального комунікативного досвіду; нівелювання авторитарної позиції викладача іноземної мови, його дидактичного диктату або опіки. Натомість в практиці іншомовної освіти

студентів найбільш інноваційні засоби інтерактивного навчання використовуються недостатньо, зокрема, через брак їх висвітлення в лінгводидактичній літературі.

Мета дослідження полягає в тому, щоб обґрунтувати дидактичну доцільність і переваги використання технології flipped classroom у процесі викладання іноземної мови студентам закладів вищої освіти.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Опис та розкриття сутності технології flipped classroom потребувало використання взаємодоповнюючих методів теоретичного (аналіз, синтез, порівняння, індукція, конкретизація, абстрагування) й емпіричного (спостереження, анкетування, діагностична бесіда, констатувальний експеримент) лінгводидактичного дослідження. За допомогою останніх було встановлено, що серед новітніх способів організації навчання іноземної мови у закладах вищої освіти все частіше чільної уваги заслуговує формат, означений як flipped classroom (перевернутий клас). Суттєво, що формат «перевернутого класу» як нового способу організації навчання вперше був запропонований Дж. Бергманом та А. Самсом у 2007 році. За задумом дидактів, первинне ознайомлення й засвоєння нового навчального матеріалу відбувається вдома за допомогою опрацювання студентами текстів запропонованих підручників і навчально-методичних посібників, а час аудиторної роботи виділяється на виконання ними завдань, вправ, індивідуальних проєктів, проведення лабораторних і практичних досліджень під дидактичним супроводом викладача як наставника, модератора й консультанта. Для цього рекомендувалося створювати короткі відеоуроки з матеріалами для лекцій, які студенти самостійно переглядали вдома, що вимагало додаткового часу на підготовку викладача до занять. Проте автори вважають, що якщо викладач досить винахідливий і може ефективно здійснювати пошук потрібного відеоматеріалу в мережі Інтернет чи може самостійно записати відеоуроки, то підготовка належного навчально-інформаційного забезпечення дисципліни не викликатиме особливих труднощів (Bergmann

J. & Sams A., 2012).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Конкретизація сутності технології «перевернутого класу» дозволила встановити, що на відміну від традиційної форми роботи студентів на лекціях по набуттю і засвоєнню нових знань, передбачає зміну місць введення та виведення (закріплення, конкретизації, систематизації, розширення, поглиблення) навчальної інформації в освітній системі і, відповідно, рольових функцій їхньої самостійної пізнавальної діяльності. За усталеною традицією побудови освітнього процесу, студенти відвідують аудиторні лекційні заняття, розраховані на охоплення колективу академічних студентських груп, щоб вислухати монолог викладача як лектора – професійно поінформованого й компетентного знавця предмету певної навчальної дисципліни, провідного носія нової наукової інформації і отримати знання (зробити внесок в розвиток власної когнітивної системи). Виведення навчальної інформації як механізм засвоєння й застосування студентами набутих знань в спеціально змодельованих ситуаціях або дидактичних завдань і вправах, як правило, здійснюється кожним з них наодинці вдома, де студенти намагаються зрозуміти вивчене й виконати самостійно запропоновані викладачем домашні завдання і т.д. Формат перевернутого класу змінює на протилежні традиційні способи організації пізнавальної діяльності студентів, оскільки під час, проведений вдома наодинці, передбачає самостійне опанування студентами нової навчальної інформації шляхом її вивчення, систематизації й узагальнення із джерел рекомендованої літератури та відео, а впродовж участі в аудиторних заняттях мати змогу продемонструвати результати власного пізнання й виважити здобуті продукти інтелектуальної діяльності.

ВИСНОВКИ. Як засвідчили наші власні спостереження, здійснені впродовж експериментального впровадження технології «перевернутого класу» на контингенті здобувачів спеціальності 081 «Право» Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, під час самостійного вивчення ними нового матеріалу з французької мови професійного

спрямування їхня мотивація значно підвищувалася, оскільки засвоєння значної частини навчальної інформації відбувалося вдома. Отже, при використанні технології «перевернутого класу» кардинально змінюється роль викладача, який з основного джерела інформації перетворюється на наставника, консультанта, модератора й менеджера іншомовної освіти; більш інтенсивно використовуються такі електронні освітні ресурси, як відео, інтерактивні завдання, електронні матеріали, тести для самоперевірки; підвищуються вимоги до навчальної та дослідницької діяльності студентів.

ЛІТЕРАТУРА

Bergmann, J. & Sams, A. (2012). Flip your classroom: Reach every student in every class every day. Eugene, OR: ISTE.

REFERENCES

Bergmann, J., & Sams, A. (2012). Flip your classroom: Reach every student in every class every day. Eugene, OR: ISTE.

ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОРТРЕТНОГО ОПИСУ В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

**Савранчук Ірина
Граблеускас Інга**

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Abstract. The work is devoted to highlighting the typological features of portrait description in a work of creative prose. There are several types of portrait: social, psychological, speech portrait, portrait-description, portrait-analysis. The lexical composition of the description is usually represented by somatic, kinesic and vestibular vocabulary. Portrait as a compositional component, which is a kind of description, plays an important role in the system of the entire text.

Key words: portrait, typology, vocabulary.

ВСТУП. Роботу присвячено висвітленню типологічних особливостей портретного опису в художньому творі. Актуальність та практична значимість дослідження полягає, перш за все, у необхідності розгляду значущості системного та комплексного вивчення портретних описів та їх реалізації у художньому дискурсі, що, безсумнівно, сприятиме всебічній інтерпретації англomовних художніх творів та працюватиме на подолання

культурної віддаленості читача від іншомовного тексту.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Матеріалом даної розвідки стали теоретичні праці лінгвістів, які досліджували зазначену проблематику, а основними методами слугували аналіз та синтез.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Лінгвальна специфіка портрету пов'язана з переліченням ознак, тому з точки зору частин мови в ньому переважають іменники з кваліфікативними прикметниками. Портрет завжди номінативний і головне – оцінний. У цій останній властивості портрету і взагалі опису проявляється його роль в системі засобів формування концепту, опис експліцитно містить авторську симпатію/антипатію. Так портрет, окрім функції індивідуалізуючої, характерологічної та функції актуалізації категорії зв'язності, включається і в актуалізацію категорій модальності і концептуальності. Ще одна функція, яку набуває портретний опис в тексті – семіотична. Вона розвивається у зв'язку з наскрізним повтором портретного штриха, який виступає у ролі характерологічної деталі. У розвитку семіотичної функції цілого портрета величезну роль відіграють ілюстратори художніх творів. Завдяки словесному зображенню портрет набуває зорової наочності. Чим різкіше він виділяється своєю індивідуальністю, тим вірогідніше виконання ним семіотичної функції. Ілюстрації не потребують підписів, вони самодостатні як знаки, що представляють відповідних персонажів та активізують весь склад асоціацій, пов'язаних з ним (Лексикон..., 2001).

У художньому творі існує кілька різновидів портрета: 1.соціальний – портрет того або іншого героя завжди соціально конкретний; 2.психологічний – портрет, який відображає психологічну структуру образу; 3.мовленнєвий портрет; 4.портрет-опис, в якому наводиться просторова характеристика, що нерідко виступає як самостійне ціле через притаманну їй статичність; 5.портрет-аналіз, який ніби розщеплює на багато точних підмічених деталей.

У лексичному складі всіх портретних фрагментів, що визначають форми та способи репрезентації персонажа, виділяємо три основних лексико-тематичних розряди:

1. Соматична лексика. До цього розряду належать слова, які позначають тіло людини та його частини (голова, обличчя, очі, руки тощо).

2. Вестильна лексика. До цього розряду можна віднести слова, що позначають одяг.

3. Кінесична лексика. До цього розряду належать слова, що позначають жести, міміку, моторні рухи персонажа (Шевченко, 2017).

Складовими структури портретного опису слугують три пласти лексики: немаркована, колоритотвірна та домінуюча.

Немаркована лексика охоплює тематичні описи, які вживають дієслова, рухи, мовлення, сприймання, побутові реалії, частини тіла людини.

Особливо часто повторювані лексеми набувають колоритотвірної функції, тобто створюють уяву про героя. Що вступає в асоціативний та конкретний зв'язок з іншими образами (Мусурівська, Присакару, 2016).

Домінуюча лексика підкреслює найбільш важливе в художньому образі, повторюючись два чи більше разів. Ці мовленнєві засоби можуть становити собою не тільки окремі слова, але й стилістичні фігури, наприклад метафору та порівняння.

ВИСНОВКИ. Отже, у художньому творі існує кілька різновидів портрета: соціальний, психологічний, мовленнєвий портрет, портрет-опис, портрет-аналіз. Лексичний склад опису зазвичай представлений соматичною, кінесичною та вестильною лексикою. Портрет як композиційний компонент, що становить собою різновид опису, відіграє важливу роль в системі цілого тексту.

ЛІТЕРАТУРА

- Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
- Мусурівська О., Присакару О. Лексичні особливості портретних описів у сучасному англомовному художньому дискурсі. *Науковий вісник міжнародного*

гуманітарного університету: зб. наук. пр. Серія: Філологія. Вип. 22. 2016. С. 122-124.

Шевченко І. О. Лексичні засоби створення портретних описів у романі І. Багряного «Тигролови». *Філологія XXI століття : зб. наук. пр. за матеріалами VII Всеукр. студ. наук.-практ. конф. студ. й наук. молоді, 27 квіт. 2017 р.* / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : ХНПУ, 2017. С. 46–50.

REFERENCES

- Leksykon zahalnoho ta porivnialnoho literaturoznavstva (2001). Chernivtsi: Zoloti lytavry.
- Musurivska, O., Prysakaru, O. (2016). Leksychni osoblyvosti portretnykh opysiv u suchasnomu anhlomovnomu khudozhnomu dyskursi. *Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu: zb. nauk. pr. Serii: Filolohiia*. 22, 122-124.
- Shevchenko, I. O. (2017). Leksychni zasoby stvorennia portretnykh opysiv u romani I. Bahrianoho «Tyhrolovy». *Filolohiia KhKhI stolittia : zb. nauk. pr. za materialamy VII Vseukr. stud. nauk.-prakt. konf. stud. y nauk. molodi, 27 kvit. 2017 r.* / Khark. nats. ped. un-t imeni H. S. Skovorody. Kharkiv : KhNPU, 46–50.

IDIOMS AND TRANSLATION

Savranchuk Iryna

Volianska Mariia

Odesa National I.I. Mechnikov University

Abstract. The article highlights the possible ways of idioms translation which play an important role in different types of communication. The use of a certain method of transmitting the original phraseological unit is determined by a number of factors: the semantic type of an idiom, the genre direction of the text for translation, the addressee direction of the text for translation, individual translation decisions, the context of the text.

Key words: idiom, translation, equivalent

INTRODUCTION. Idioms play an important role in communication and provide different shades of expression: they can make the statement (or text) more emotional, give it expressiveness, direct aesthetic perception in a certain way, provide certain cultural associations. Quite often, phraseological units serve as a kind of code for learning about the status of the text, the interlocutor, the topic of the statement, etc.

The difficulties of translating phraseological units begin with their recognition in the text. Therefore, the first and main task of the translator is the ability to recognize phraseology in the text, the ability to distinguish an idiom from a free language unit. The second condition for the successful translation of a

phraseological unit is the correct definition and analysis of the speech functions of the corresponding fixed combination in the text or statement.

METHODS AND DATA. The material of this research was the theoretical works of linguists who researched the mentioned issues, and the main methods were analysis and synthesis.

RESULTS. In addition to the problem of recognizing phraseology, the translator is also faced with national and cultural differences between idioms that are similar in meaning in two different languages (Bassnett, 2007). Coinciding in meaning, idioms can have different stylistic coloring, different imagery, and different emotional functions. In some cases, the use of phraseology in the source text is based on the use of opportunities of national and cultural flavor, and then even the presence of a dictionary counterpart does not help the translator in solving the problem. In general, when dealing with phraseological units during translation, the translator must know not only both languages, but be able to analyze the stylistic and cultural-historical aspects of the source text in comparison with the capabilities of the language of translation and culture of translation (Верба, 2003).

Various scientists have dealt with the issues of consideration of the main ways of transmitting phraseological units in translation, considering the translation of phraseological units as a whole or of its individual types. Let's dwell on some definitions and classifications in more detail.

Korunets (Корунець, 2003) considers the peculiarities of the transfer of phraseological units from English to Ukrainian and identifies the following methods:

1. Using the absolute equivalent.
2. Using a relative equivalent.
3. With the help of analog translation.
4. With the help of a descriptive translation, which can consist of one word, phrase or extended sentence.

Analogous translation helps to preserve the meaning of the phraseological

unit in the target language, but the figurative basis often differs during transmission, as the lexical composition and grammatical structure of the corresponding idiom differ. Descriptive translation, as well as lexical translation, fully reveal the meaning of the phraseology, but it is lost during translation, as it is conveyed using a single word or phrase, or even an extended sentence. The use of combined (parallel, double) translation includes the simultaneous use of two or more ways to convey phraseology, it is clear that this is the prerogative of dictionaries (as it allows you to choose one of the proposed options) and, unfortunately, is impossible when translating a literary text. At the same time, we can say that the translator of the literary text can turn to the creation of an individual equivalent of the corresponding phraseological unit depending on the conditions of the context.

CONCLUSIONS. As a conclusion, it should be noted that the use of an equivalent translation, where there is a complete coincidence in the imagery of the phraseology, its stylistic coloring, grammatical and lexical expression, as well as the meaning, is an ideal way, but unfortunately it is not frequent enough.

REFERENCES

- Verba, L.H. (2003). *Porivnialna leksykolohiia anhliiskoi ta ukrainskoi mov*. Vinnytsia: Nova Knyha.
- Korunets, I.V. (2003). *Teoriia i praktyka perekladu (aspektyni pereklad): Pidruchnyk*. Vinnytsia: Nova Knyha.
- Bassnett, S. (2007). Translation. *The Handbook of Creative Writing*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 367–373.

РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ З МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ АНДРАГОГІЧНОГО ПІДХОДУ

Семенова Олена

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Abstract. The study presents the coverage and analysis of empirical data obtained during a pedagogical experiment aimed at the approbation of the author's variable model of modernization of the training of higher education students on the basis of the andragogic approach. It demonstrates that the empirical data obtained by conducting three diagnostic sections fully confirm the high effectiveness of the proposed variable models of modernization

of professional training of higher education students, as they contribute to their acquisition of mostly high, sufficient, and average levels of andragogic culture.

Key words: andragogic approach, andragogic culture, students of higher education, modernization of training, pedagogical experiment, diagnostic sections.

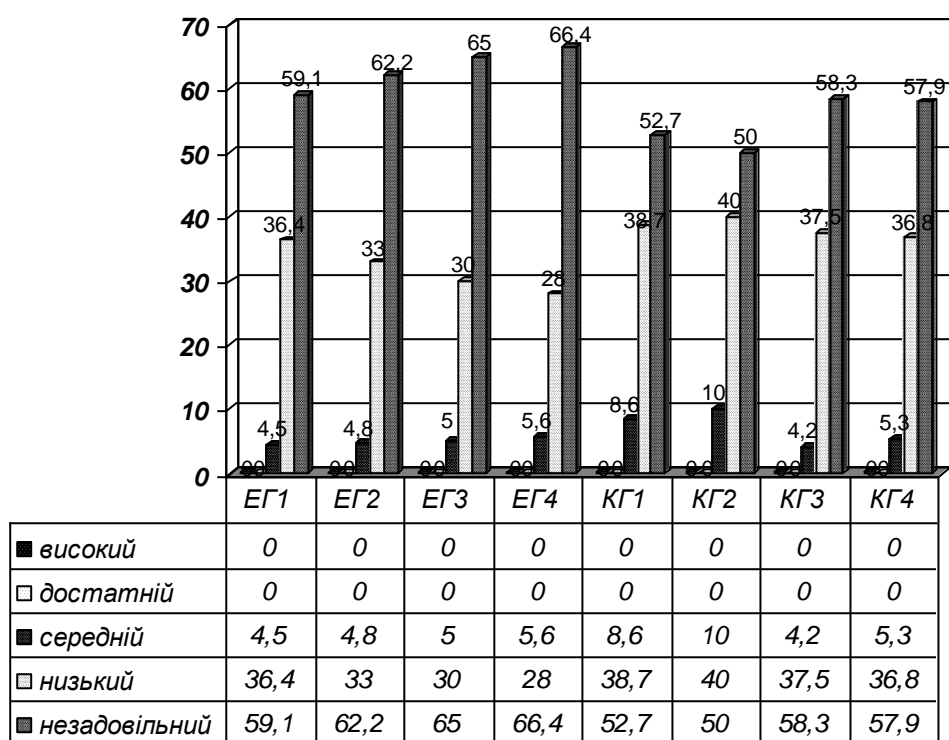
ВСТУП. Сучасні тенденції розвитку національної системи вищої освіти вимагають трансформації змісту, форм і технологій професійної підготовки здобувачів відповідно концептуальних настанов нової – антропологічної дидактичної парадигми. Практичне втілення останньої значно актуалізує провідну особистісну потребу «навчатися, щоб бути» (Council, 2017), що закономірно вимагає здійснити перехід від монологічної когнітивно-знаннєвої концепції організації освітнього процесу до діалогічної особистісно-розвивальної дидактичної системи, зокрема, шляхом застосування провідних принципів андрагогічного підходу. Натомість, попри суттєвий внесок науковців, дотепер бракує психолого-педагогічних досліджень, які стосуються модернізації підготовки здобувачів вищої освіти на засадах андрагогічного підходу, що потребує розроблення й впровадження андрагогічних моделей їхнього навчання, особливо на другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому) рівнях.

Мета дослідження полягає у висвітленні результатів педагогічного експерименту з модернізації підготовки здобувачів вищої освіти на засадах андрагогічного підходу.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Упродовж проведення дослідно-експериментальної роботи з впровадження авторської моделі модернізації підготовки здобувачів вищої освіти на засадах андрагогічного підходу використано комплекс методів емпіричного дослідження: анкетування, інтерв'ювання, діагностична бесіда – для вияву міри усвідомлення суб'єктами вищої освіти сутності й способів реалізації андрагогічного підходу; психолого-педагогічне спостереження за способами взаємодії, методами керівництва та управління навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів, аналіз змісту їх творчих робіт – з

метою вияву змін щодо набуття ними андрагогічної культури; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, діагностичний) – для апробації авторської моделі модернізації підготовки здобувачів другого – магістерського та третього – освітньо-наукового рівнів вищої освіти на засадах андрагогічного підходу).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. На основному етапі експериментальної роботи, спрямованій на практичне впровадження чотирьох варіативних моделей модернізації професійної підготовки здобувачів вищої освіти, для оцінювання міри їх ефективності застосовувалася авторська методика діагностики. Остання була націлена на встановлення методом рейтингового оцінювання рівнів сформованості у досліджуваних андрагогічної культури. Відповідно схарактеризованим рівням сформованості андрагогічної культури було проведено три діагностичні зрізи: попередній, проміжний та прикінцевий.

Мал. 1. Результати попереднього діагностичного зрізу щодо рівнів сформованості андрагогічної культури досліджуваних

Як видно з мал. 1, до початку експерименту з модернізації професійної

підготовки здобувачів вищої освіти на засадах андрагогічного підходу досліджувані з чотирьох експериментальних та чотирьох контрольних груп були приблизно однаковими стосовно міри сформованості в них андрагогічної культури. За даними прикінцевого зрізу, найбільш суттєвих результатів досягли досліджувані з четвертої експериментальної групи (ЕГ4), які навчалися в магістратурі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, оскільки андрагогічна культура у досліджуваних цієї групи виявилася на високому (27,6%), достатньому (39,2%) та середньому (33,2%) рівнях. Крім того було встановлено емпіричні залежності, які вказують на те, що реалізація першої з визначених психолого-педагогічних умов (ЕГ1) сприяє формуванню андрагогічної культури на достатньому (9%), середньому (56,5%) й низькому (34,5%) рівнях; реалізація першої та другої психолого-педагогічних умов (ЕГ2) сприяє формуванню андрагогічної культури на достатньому (28,8%), середньому (47,2%) і низькому (24%) рівнях; реалізація першої і третьої психолого-педагогічних умов (ЕГ3) сприяє формуванню андрагогічної культури на достатньому – 35%, середньому – 45% і низькому – 20% рівнях.

ВИСНОВКИ. Отже, використання впродовж педагогічного експерименту методики діагностичних зрізів підтвердило ефективність авторської моделі модернізації професійної підготовки здобувачів вищої освіти на засадах андрагогічного підходу, оригінальність якої забезпечує створення таких педагогічних умов, як-от: насичення змісту навчальних дисциплін та методики їх викладання концептуальними положеннями андрагогіки; стимулювання рефлексивної позиції тих, хто навчається, в професійному самовизначенні з врахуванням індивідуального досвіду й специфіки періоду їх вікового розвитку як дорослих; орієнтація виробничої практики на адаптацію здобувачів до соціально-психологічного контексту й оволодіння функціонально-рольовим інструментарієм професійної діяльності андрагога.

ЛІТЕРАТУРА

Council of the European Union. 2017. URL: <http://www.consilium.europa.eu/en/documents->

publications.

REFERENCES

Council of the European Union. 2017. URL: <http://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications>.

КОНЦЕПЦІЯ СТАДІЙ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ КАРЛА ЮНГА ТА СУЧАСНІСТЬ

Сотніков Денис, Цокур Ольга

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Abstract. The present article outlines the general outlines of the process of personal development. The foundation of this research is the concepts and theories regarding personal development and its stages, developed by Carl Jung and described in several of his academic works. The article also deals with practical application of the findings, made as a result of this research.

Key words: personality, psyche, consciousness, child development.

ВСТУП . В умовах трансформаційних змін українського суспільства усвідомлення сутності й специфічних особливостей процесу розвитку сучасної особистості під впливом чинників науково-технічного й соціокультурного прогресу визнано вкрай необхідним для усунення об'єктивних перешкод та психологічних бар'єрів на її життєвому та професійному шляху. Внаслідок цього, звернення до ретроспективного аналізу та виокремлення творчого внеску всевітньо визнаних учених у психологію розвитку особистості, зокрема, шляхом критичного опрацювання творів Карла Юнга стосовно специфіки етапів її вікової періодизації, видається своєчасним і доцільним.

Мета дослідження полягає в конкретизації концептуальних положень Карла Юнга щодо вікової періодизації психічного розвитку особистості та обґрунтування їх значущості для формування психолого-педагогічної компетентності майбутніх вчителів.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. У процесі дослідження здійснено аналіз, систематизацію, конкретизацію й

узагальнення концептуальних положень Карла Юнга щодо інтерпретації сутності загальних стадій розвитку особистості. Матеріалом дослідження стали психологічні праці Карла Юнга.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Опрацювання творчого доробку Карла Юнга дало змогу встановити, що визначені ним вікові періоди психічного розвитку особистості виокремлено залежно від етапів формування її свідомості. Розглядаючи зону несвідомого («Воно») як матрицю для виникнення й подальшого прояву свідомості й самосвідомості особистості, видатний вчений розглядав її розвиток у вигляді процесу, що передбачає наявність декількох періодів, тісно пов'язаних один з одним. Перший період: від дня народження до трьох років (тваринна стадія). Психічні процеси не є згрупованими навколо свідомого «Я», не є послідовними та організованими. Через це, вияв особистості в цьому віці неможливий, оскільки психіка дитини переважно копіює спочатку зміст свідомості винятково матері, а потім – й батька. Другий період: з трьох до п'яти років (монархічна, моністична стадія) дитина усвідомлює існування власного Его, що позначається використанням нею вислову «Я» для самоідентифікації. Третій період: після усвідомлення «Я» до кінця статевого дозрівання (дуалістична стадія), психіка дитини не є самостійною, тому що повністю залежать від інстинктів та зовнішнього середовища, існуючи як продукт відображення психіки батьків. На основі цього К. Юнг вбачав, що причини проблем у розвитку дитини в цей період, зокрема, в статусі учня, «можливо дослідити через психологічні та життєві проблеми, спосіб життя його батьків, а також шляхом дослідження системи сімейних взаємовідносин та способів батьківського виховання, які формуються на основі не тільки раціональних, але й ірраціональних чинників: системи виховання, яка використовувалась для підтримки розвитку самих батьків; можливості знаходження необхідного балансу між контролем дитини та надання їй необхідної для психічного особистісного розвитку автономії; готовності

батьків до відмови від власного батьківського впливу, зокрема, з визнання власного старіння» (Jung C., 2014).

Суттєво й те, що в рамках досліджуваної концепції системі шкільної освіти, яка суттєво впливає на соціальну ситуацію розвитку особистості шляхом її занурення в освітнє середовище, приділяється особливе значення. Однією з найважливіших цілей школи, на думку К. Юнга, є «створення умов для того, аби дитина припинила існувати лише в сімейному колі, поступово інтегрувалась у ширше соціальне оточення. Вчитель в цьому процесі має визначну роль, оскільки за статевою ознакою він або вона є певною заміною, відповідно, батька або матері для учня». Це зумовлює значну кількість вимог для вчителів як особистостей, тому що їхні учні під час навчання використовують їх як приклад для себе, та вбирають у себе, як і у випадку з батьками, певні особисті риси. Роль вчителя та школи не полягає лише у наданні учням певних знань з предметів, тому що звичайна освіта (навчання) є лише однією з двох провідних цілей шкільної освіти. Друга ціль передбачає «здійснення належної соціально-психологічної адаптації учня до успішної життєдіяльності в шкільному освітньому середовищі, яка є необхідною умовою інтеграції дитини у соціум» (Jung C., 2014).

Четвертий період: юність, яка охоплює життя людини від кінця статевого дозрівання до приблизно 35-40 років (які позначають кінець юності як стадії та завершення першої з двох умовних «половин життя»). На цій стадії життя проходить формування особистих ставлень, позицій, ідеалів, важливим є початок професійної кар'єри. Якщо минулі періоди психологічно підготували людину до відходу від сімейного оточення й школи та завчасно орієнтували до входження у професійне середовище, то, як стверджує К. Юнг, період юності відбудеться без психологічних проблем. Але, якщо особистість виявляється не підготовленою до таких змін, вона стикається з психологічними труднощами й бар'єрами. В більшості випадків, на думку вченого, причиною психологічних криз в період юності є бажання людини продовжувати існувати «як дитина», тобто незалежно від «Я» та «Супер-Я».

Людина, згідно з описом К. Юнга, «чіпляється за дитячий рівень свідомості», оскільки проблемою подібних спроб є незрозуміння нею необхідності відмови від ілюзій та переконань, які раніше вважалися істиною внаслідок нестачі життєвого досвіду, незвиненості психіки та існування в відносно безпроблемному середовищі родинного дому та школи (Jung C., 2014).

ВИСНОВКИ. Отже, конкретизація сутності концепції вікової періодизації Карла Юнга дозволяє заключити, що розвиток цілісної особистості є складним та багатограним процесом, зумовленим дією різноманітних чинників, зокрема, факторів формування її свідомості («Я», «над-Я») під впливом дій «Воно» як матриці цього процесу. Оскільки дуалістична стадія та стадія юності прямо пов'язані з розвитком особистості у процесі її навчання, то вчителі шкіл та викладачі закладів вищої освіти як інтелектуальні й духовні наставники, мають здійснювати гуманістичний – розвивально-виховний вплив. Через це, зміст професійної підготовки майбутніх учителів та викладачів повинен бути спрямованим на формування їхньої психолого-педагогічної компетентності й культури шляхом усвідомлення концепцій розвитку особистості, а також опанування суті теорій загальної, соціальної й вікової педагогіки й психології.

ЛІТЕРАТУРА

Jung C., Adler G., Fordham M. The Collected Works of C.G. Jung. *Complete Digital Edition Princeton*. New Jersey: Princeton University Press, 2014. С. 5182 – 5204; 12697–12715.

REFERENCES

Jung C., Adler G., Fordham M. The Collected Works of C.G. Jung. *Complete Digital Edition Princeton*. New Jersey: Princeton University Press, 2014. С. 5182 – 5204; 12697–12715.

ІЗ ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Таланова Людмила

Міжнародний гуманітарний університет

Abstract. The materials of the study highlight the author's experience of the formation of future teachers' professional readiness to use interactive teaching methods for foreign language learners. The interpretation of interactive learning as a special form of organisation of the cognitive activity of students, which supports the creation of comfortable conditions for cooperation and collaboration between all participants of didactic interaction in the foreign language classroom, in which each of them feels their progress and intellectual capacity, which makes the process of school foreign language education productive, is clarified.

Keywords: professional readiness, future foreign language teachers, interactive approach, interactive learning, school foreign language education.

ВСТУП. Усвідомлена на рівні держави соціальна потреба у значному покращенні змісту, форм, методів і технологій іншомовної освіти в Україні, яка знайшла своє відображення у Концепції мовної освіти в Україні, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, Проекті «Шкільний вчитель нового покоління», Указі Президента України «Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні», Концепції «Нової української школи», Законах України «Про освіту» і «Про вищу освіту», вимагає підготовки інноваційно налаштованих учителів іноземної мови, здатних не тільки позитивно сприймати передовий педагогічний досвід, але й творчо застосовувати освітні інновації. Незважаючи на певні досягнення в теорії та практиці підготовки майбутніх вчителів іноземної мови, у сучасному науково-педагогічному дискурсі недостатньої уваги приділено проблемі формуванню їхньої готовності до використання новітніх засобів контекстно-компетентнісного й інтерактивного підходів в сфері шкільної полікультурної іншомовної освіти.

Мета дослідження полягає у висвітленні авторського досвіду щодо формування професійної готовності майбутніх учителів до застосування

засобів інтерактивного навчання учнів іноземної мови.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Під час проведення дослідження використано теоретичні (аналіз та узагальнення психолого-педагогічної літератури з проблеми вдосконалення підготовки майбутніх учителів до інтерактивного навчання учнів іноземної мови; порівняння ознак традиційного та інтерактивного навчання іноземної мови; систематизація й класифікація його форм і методів) та емпіричні (спостереження за впровадженням інновацій в сфері шкільної іншомовної освіти, досвідом впровадження інтерактивного навчання; опитування студентів-практикантів щодо їх ставлення та здатності використовувати новітні засоби інтерактивного навчання учнів іноземної мови).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Накопичений досвід професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів іноземної мови до застосування засобів інтерактивного підходу у сфері шкільної іншомовної освіти засвідчує, що вони мають набути передусім індивідуального досвіду інтенсивної діалогово-полілогічної взаємодії зі всіма суб'єктами освітнього середовища, а також оволодіти способами проектування й організації спільної (групової і колективної) діяльності учнів, висвітлених у табл. 1.

Таблиця 1

Провідні способи організації навчання учнів іноземних мов на засадах інтерактивного підходу

Кооперативне навчання	Колективно-групове навчання	Ситуативне моделювання	Опрацювання дискусійних питань
<ul style="list-style-type: none"> – робота в парах; – робота у змінних трійках; – два – чотири – усі разом; – карусель; – робота в 	<ul style="list-style-type: none"> – обговорення проблеми всіма учнями; – мікрофон; – незакінчені речення; – мозковий штурм; – навчаючи – вчуть; 	<ul style="list-style-type: none"> – стимуляційні або імітаційні ігри; – спрощене судове слухання; – громадські слухання; – розігрування 	<ul style="list-style-type: none"> – метод «Прес»; – займи позицію; – зміни позицію; – неперервна школа думок; – дискусія; – дискусія у стилі телевізійного ток-шоу;

малих групах; – акваріум.	– ажурна пилка; – аналіз ситуації; – вирішення проблем; – дерево рішень.	ситуацій ролями.	за	– оцінювальна дискусія; – дебати.
---------------------------------	--	---------------------	----	---

Як демонструє табл. 1, у практиці шкільної іншомовної освіти є досить продуктивним досвід використання на інтерактивних заняттях з іноземної мови різних форм ігрового моделювання. Основою підготовки до взаємодії у реальних ситуаціях спілкування має виступати інтерактивне заняття як макроодиниця навчання іноземної мови на короткострокових етапах, що складаються з трьох блоків: мотиваційно-ознайомчого, діяльнісно-орієнтованого та результативного. При цьому, структурною одиницею кожного блоку є групи інтерактивних вправ, покликані організувати одночасно взаємодію і спілкування під час заняття. Групам інтерактивних вправ відповідають інтерактивні прийоми та форми, які сприяють формуванню, розвитку та вдосконаленню відповідних усномовленнєвих умінь. На кожній стадії студенти-практиканти, мотивуючи учнів виконувати інтерактивні завдання у форматі здійснення конкретних іншомовних дій, здійснюють тренінг їх ролей і функцій як учасників міжособистісної взаємодії у різних ситуаціях спілкування.

З врахуванням сучасних тенденцій розвитку шкільної іншомовної освіти, під час викладання методики навчання іноземної мови вважаємо доцільним підводити майбутніх учителів до усвідомлення того, що серед переваг інтерактивного навчання є такі: навчальна взаємодія учнів здійснюється у парах і мікрогрупах, оскільки вони спрямовуються співпрацювати в команді; кожен учасник іншомовного спілкування має можливість висловити свою думку, набуваючи вмінь аргументування і відшукувати альтернативні способи вирішення проблем; за короткий час опановується велика кількість матеріалу; створюється «ситуація успіху»; вдосконалюються навички толерантного спілкування та формується доброзичливе ставлення до опонента.

ВИСНОВКИ. Отже, по закінченні теоретичного етапу професійно-педагогічної підготовки майбутні вчителі іноземної мови усвідомлювали, що інтерактивне навчання виявляє свою суть як спеціальна форма організації пізнавальної діяльності учнів, яка має конкретну мету – створити комфортні умови співпраці та співтворчості всіх учасників дидактичної взаємодії, за яких кожен з них відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність, що робить продуктивним сам освітній процес. Як результат, впровадження засобів інтерактивного навчання іноземної мови приводить до більш високих досягнень учнів, продуктивності їхньої мовленнєво-комунікативної та пізнавальної діяльності; більш турботливих і відданих взаємин, заснованих на повазі гідності інших та самоповазі; зміцненню психологічного здоров'я; набуттю вищих рівнів іншомовної компетентності.

INTERNET MEME AS A TYPE OF COMMUNICATION

Tkhor Neonila

Onoschenko Daria

Odesa National I.I. Mechnikov University

Abstract. The article analyzes the Internet meme as a type of communication. Internet memes are defined as units of popular culture that are shared, imitated, and transformed by individual Internet users, creating a shared cultural experience. Researchers single out the following features of the Internet meme as a genre: spontaneity; the desire to interest and reach the largest possible number of users; focus on attracting and retaining attention; rapid spread; emotionality; relevance and polymodality.

Key words: Internet meme, communication, polymodality.

INTRODUCTION. Communication on the Internet has a number of specific features, one of which is the usage of visual images. With the help of non-verbal elements of communication in the network, users increasingly seek to express their emotions, feelings, impressions, attitude towards the interlocutor or a certain situation. Among such means, a special place is occupied by memes, the research of which is the main aim of this investigation, and which can be defined as visual segments of electronic communication: statements, pictures with a

verbal component, video or sound sequence, distributed on the Internet, which contain any information. As a rule, the information contained in the meme has a witty and ironic nature, due to which the meme gains popularity among Internet users and is spontaneously distributed by them in the network (Dancygier, 2017).

METHODS AND DATA. The material of this research was the theoretical works of linguists who researched the mentioned issues, and the main methods were analysis and synthesis.

RESULTS. Internet memes are defined as units of popular culture that are shared, imitated, and transformed by individual Internet users, creating a shared cultural experience (Shifman, 2013: 367).

Active dissemination of Internet memes begins in the mid-1990s, although their use has been limited to a few specific Internet communities. A significant stage in the development of Internet memes was the year 2005 with the appearance of YouTube and video memes, but the mass of this phenomenon can only be said from the moment of the appearance of social networks, and with them meme generator sites that allow users to create Internet memes based on existing templates. The phenomenon is firmly established in the modern virtual space. The specifics of an Internet meme consists of two main points: functioning in virtual space (Internet networks) and creolized character (interaction of the characteristics of verbal and visual components). As a part of virtual communication, the Internet meme acts as a type of natural written speech and has such characteristics as informality (often social frameworks on the Internet are completely erased); spontaneity (between the emergence of the desire/need to convey any information to the interlocutor and its implementation, an insignificant period of time passes, so quite often the meaning of the message, the presence of grammatical and/or stylistic, linguistic errors in it is realized already after sending); unprofessionalism (the authors of Internet memes are ordinary users, like millions of others). An important feature of the analyzed texts is the absence of any requirements for the design of information: the choice of vocabulary used (including obscene), style, artistic means, topic and methods of

its representation depends solely on the author's desire and his orientation to one or another audience (Wiggins, 2015).

Researchers single out the following features of the Internet meme as a genre: spontaneity; the desire to interest and reach the largest possible number of users; ephemerality, but at the same time the presence of great potential for further development and expansion; entertaining character and quite often humorous orientation; focus on attracting and retaining attention; rapid spread (subject to high popularity); emotionality; relevance and polymodality (that is, the involvement of a verbal and iconic component) (Швачко, Михайлюк, 2020: 233-234).

CONCLUSIONS. Considering the above, we consider the study of Internet memes to be an extremely promising and relevant direction of linguistic research within the communicative-functional scientific paradigm.

REFERENCES

- Shvachko, S.O., Mykhailiuk, V. (2020). Spetsyfika humoru v merezhi internet. *Naukovi zapysky. Seriya: Filolohichni nauky*. 2 (187), 230-235. <https://doi.org/10.36550/2522-4077.2020.187.36>
- Dancygier, B. (2017). Internet memes as multimodal constructions. *Cognitive Linguistics*. 28 (3), 565-598.
- Shifman, L. (2013). Memes in a Digital World: Reconciling with a Conceptual Troublemaker. *Journal of Computer-Mediated Communication*. 18, 362–377.
- Wiggins, B. E., Bowers, G.B. (2015). Memes as genre: A structurational analysis of the memescape. *New Media & Society*. 17 (11), 1886-1906.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Цокур Ольга

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Abstract. This research work is devoted to elucidation of the essence and concretization of the psychological-pedagogical peculiarities of the innovation-based type of education taught to students at higher educational institutions. Thus, it has been substantiated that the innovation-based education which is proven to expand the educational boundaries rendered by the traditional methods of memorization or reproduction of data, is focused on preparation of competitive specialists who would be apt for mastering their own active well-being and creativity by means of meeting their own needs which pertain to the formation of their

creative (productive) thinking, development of both their intellectual-creative aptitudes and the potential for further self-development in the role of innovation-focused individuals.

Keywords: the innovation-based education, the creative thinking, the creativity, an innovation-focused individual.

ВСТУП. Реформування вітчизняної системи вищої освіти згідно інноваційної стратегії розвитку української держави, відображеної в Законах України «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про освіту», «Про вищу освіту», значно актуалізувало проблему соціальної й індивідуальної цінності освітніх інновацій на шляху переорієнтації підготовки сучасного покоління здобувачів вищої освіти з моделей традиційного (нормативного, когнітивно-знаннєвого) навчання на технології протилежного – інноваційного (продуктивного, творчого, евристичного, студентоцентрованого) навчання. Необхідність такої трансформації обґрунтовується тим, що інноваційне навчання «стимулює новаторські зміни в культурі та соціальному середовищі», орієнтує на «формування готовності особистості до динамічних змін у соціумі за рахунок розвитку здібностей до творчості, різноманітних форм мислення, а також здатності до співробітництва з іншими людьми» (OECD, 2013). Натомість, попри науковий внесок вчених (І. Бех, Н. Кічук, М. Кларін, В. Меньяло, А. Хуторської), дидактична сутність та психологічні механізми інноваційного навчання висвітлено в наукових публікаціях недостатньо.

Мета дослідження передбачає конкретизацію психолого-педагогічних особливостей інноваційного навчання здобувачів вищої освіти.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Конкретизація психолого-педагогічних особливостей інноваційного навчання здобувачів вищої освіти здійснювалася за допомогою застосування певних методів психолого-педагогічного дослідження. Серед них: теоретичні (аналіз та узагальнення психолого-педагогічної літератури з проблеми інноваційного навчання; порівняння ознак традиційного та інноваційного навчання;

абстрагування й конкретизація психологічних особливостей інноваційного навчання) та емпіричні (спостереження за впровадженням інновацій у вищій школі, трансформації традиційного навчання в інноваційне; опитування здобувачів щодо їх ставлення до інноваційного навчання за методикою вимірювання потреб в пізнанні (А. Мехрабіан), досягненнях (Ю. Орлова), саморозвитку (Л. Бережнова)) методи дослідження.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Використання зазначених вище методів психолого-педагогічного дослідження дозволило встановити, що інноваційне навчання – це специфічна модель організації освітнього процесу на основі зацікавленості тих, хто навчається, та тих, хто їх навчає, як провідних суб'єктів креативного освітнього середовища, наукового пізнання та спілкування, творчої взаємодії та співпраці, спрямованої на позитивне сприйняття, освоєння, використання, створення й поширення нововведень та інновацій з метою їх переведення в режим їхнього інтелектуально-творчого саморозвитку, неперервного особистісно-професійного самовдосконалення та успішної самореалізації. Інноваційне навчання, виходячи за межі запам'ятовування і відтворення інформації, спрямоване на підготовку конкурентоспроможних, соціально і професійно мобільних фахівців, здатних до активної життєдіяльності та творчої праці у постійно мінливому соціальному середовищі завдяки задоволенню їхніх потреб у формуванні інноваційного та творчого (продуктивного) мислення, розвитку інтелектуально-креативних здібностей та потенціалу саморозвитку як інноваційних особистостей.

Концептуальну основу інноваційного навчання складають ідеї практико й особистісно зорієнтованої (студентоцентрованої) освіти, принципи інноваційності, продуктивності, творчості та навчання впродовж й через дослідження, які вимагають залучення його провідних суб'єктів до продуктивно-творчої та інноваційно-дослідницької діяльності з метою пошуку, апробації та впровадження інновацій на підставі інтенсивного використання новітніх інформаційно-комунікативних та цифрових

технологій, а також засобів контекстно-компетентнісного й інтерактивного підходів до організації освітнього процесу.

Під час власних спостережень зафіксовано, що при інноваційному навчанні, заснованому на психологічному механізмі практико й особистісно-орієнтованої освіти, розвиток «Я»-концепції здобувачів вищої освіти відбувається через усвідомлення своєї цілісної життєдіяльності. Це передбачає імітаційно-рольове відтворення ними життєвих та професійних ролей і ситуацій, конструювання й організацію навчального матеріалу у такий спосіб, щоб здобувач міг самостійно вибрати як зміст, форму і види навчально-пізнавальної, пошуково-дослідницької та продуктивно-творчої діяльності, так і засоби самоконтролю її ефективності.

ВИСНОВКИ. Таким чином, психологічні засади інноваційного навчання передбачають інтенсивний індивідуальний розвиток і саморозвиток конкурентоспроможної, соціально й професійно мобільної особистості – суб'єкта інноваційної діяльності, здатної до адекватного самовизначення й успішної самореалізації в умовах соціальних змін шляхом опанування цінностей інновацій, набуття інноваційного мислення та інноваційної культури, вміння ставити перед собою певні цілі інноваційного пошуку, знаходити та обирати необхідні способи їх досягнення, відповідально приймати рішення, послідовно їх реалізовувати, критично оцінювати результати й закріплювати їх в індивідуальному досвіді.

ЛІТЕРАТУРА

Innovative Learning Environments, Educational. Paris: OECD Publishing, 2013. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264203488-en>.

REFERENCES

Innovative Learning Environments, Educational. Paris: OECD Publishing, 2013. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264203488-en>.

**РОЗВИВАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕЛЕКТИВНИХ
КУРСІВ «ІНТЕРКУЛЬТУРНА ТА ГЕНДЕРНА ОСВІТА» ТА
«ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА» В КОНТЕКСТІ ОНОВЛЕННЯ
ЗМІСТУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Цокур Ольга, Железняк Олексій

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Abstract. This research work is focused on elucidation of the educational-developmental potential of the inter-cultural and gender-oriented components of the educational program curricula in the context of formation of the students' at higher educational institutions of the necessary social and professionally-essential aptitudes as of a representative of the democratic society. Thus, special emphasis has been placed upon the description of the essence and structure of the professional awareness of students for the organization of the multi-cultural and the gender-oriented education of students being an integral aptitude that a pedagogue-facilitator must possess.

Key words: the inter-cultural education, the gender-oriented pedagogy, the professional awareness, a pedagogue-facilitator.

ВСТУП. В сучасних умовах розвитку української держави, яка в межах демократизації суспільних відносин орієнтується на загальноєвропейську мовну й освітню політику, стратегії соціальної й гендерної рівності громадян, значно актуалізувалися проблеми інтеркультурної й гендерної педагогіки як перспективних напрямів досліджень в галузі освітніх, педагогічних наук. Нові виклики й соціальні потреби закономірно зумовили необхідність формування в учнів загальноосвітніх шкіл та здобувачів вищої освіти відповідних демократичних цінностей і якостей особистості, зокрема, полікультурної й гендерної компетентності, а в сучасно діючих освітян та майбутніх учителів та соціальних педагогів – професійної готовності до міжкультурного виховання й гендерної освіти підростаючого покоління. Попри суттєвий внесок вітчизняних учених, які ініціювали розробки концептуальних та методичних основ інтеркультурної (Р. Булгаков, С. Ніколаєва, Н. Подковиріофф, Л. Шуппе) та гендерної (С. Вихор, Т. Дороніна, В. Кравець, П. Терзі) педагогіки, технологій полікультурного та гендерного

виховання молоді, розвивально-виховний потенціал імплементації міжкультурного й гендерного компонентів у зміст сучасної освіти в наукових публікаціях розкрито недостатньо.

Мета дослідження полягає у висвітленні розвивально-виховного потенціалу елективних курсів «Інтеркультурна та гендерна освіта» та «Гендерна педагогіка» в контексті оновлення змісту підготовки здобувачів вищої освіти.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Обґрунтування концептуальних засад імплементації міжкультурного й гендерного підходів у зміст освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти здійснювалося за допомогою теоретичних (аналіз та узагальнення психолого-педагогічної літератури; абстрагування й конкретизація ознак міжкультурного й гендерного підходів до навчання, їх співставлення з традиційною моделлю освіти) та емпіричних (спостереження за процесом впровадження міжкультурного й гендерного підходів у зміст освітніх програм; опитування здобувачів спеціальностей 035 «Філологія» та 091 «Біологія» щодо їх задоволеності змістом, методами і формами навчання під час викладання елективних курсів «Інтеркультурна та гендерна освіта», «Гендерна педагогіка»).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. В умовах оновлення й вдосконалення змісту реально діючих освітньо-професійних програм підготовки здобувачів спеціальностей 035 «Філологія», 011 Освітні, педагогічні науки та 091 «Біологія, затверджених в ОНУ імені І.І. Мечникова, у 2022-2023 н. р., експериментальну апробацію проходили технології впровадження елективних курсів «Інтеркультурна та гендерна освіта» (факультет романо-германської філології) та «Гендерна педагогіка» (біологічний факультет). **Мета означених дисциплін передбачала** формування у здобувачів гуманістичної спрямованості особистості, полікультурного світогляду та гендерної культури, а також професійної готовності до організації полікультурного та гендерного виховання учнів на основі

їхнього ознайомлення з особливостями виникнення та етапів розвитку інтеркультурної та гендерної освіти в Україні та світі; розкриття сутності, специфіки та концептуальних ідей інтеркультурної та гендерної освіти, її понятійно-категоріального апарату; висвітлення принципів, методів, засобів і форм організації інтеркультурної та гендерної освіти; розкриття ролі і функцій інтеркультурних та гендерних стереотипів, причин виникнення відповідних конфліктів, способів їх попередження та конструктивного вирішення; усвідомлення особливостей становлення гендерної ідентичності особистості; розкриття технологій гендерної соціалізації учнівської молоді, способів моделювання гендерно нейтральних умов її навчання й виховання; сприяння засвоєнню способів будівництва відносин з суб'єктами освітнього процесу на засадах толерантності, паритетності, визнання й поваги до їх гендерних, расових та етнічних відмінностей.

Як видно з рис. 1, структура професійної готовності здобувачів як організаторів міжкультурної та гендерної освіти учнів у своєму складі передбачає наявність трьох провідних компонентів: когнітивного, технологічного й аксіологічного.

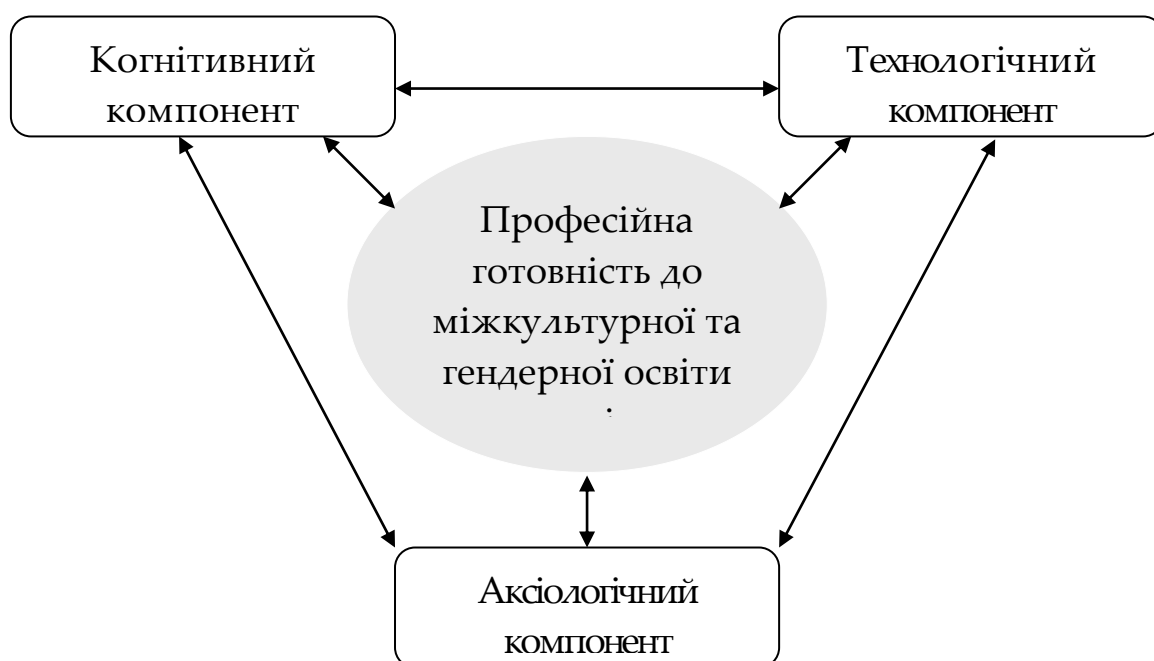

Рис. 1. Структура професійної готовності здобувачів як організаторів міжкультурної та гендерної освіти учнів

Під професійною готовністю до міжкультурної та гендерної освіти учнів розуміється новоутворення особистості здобувача, яке забезпечує успішність його педагогічної діяльності на підставі творчого опанування та коректного впровадження ідей та принципів міжкультурного та гендерного підходів в освіті.

ВИСНОВКИ. Проведений моніторинг якості викладання елективних курсів «Інтеркультурна та гендерна освіта» та «Гендерна педагогіка» засвідчив, що впроваджені зміст, методи і форми організації самостійно-дослідницької діяльності здобувачів сприяли успішності набуття ними професійної готовності до міжкультурної та гендерної освіти учнів через опанування полікультурної, гендерної, правової, психологічної компетенцій, оволодіння конструктивними способами вирішення виховних завдань, вияву якостей педагога-фасилітатора.

POLITICAL DISCOURSE AS AN OBJECT OF POLITICAL LINGUISTICS

Chetaikina Viktoriia

Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

Abstract. The article highlights political discourse as a central term of political linguistics – a branch of linguistics that appeared at the intersection of linguistics and political science, and is closely connected with other disciplines, especially with pragmatolinguistics, communicative and cognitive linguistics. Discourses of politicians are the discourses that arise in such institutional settings as governmental meetings, parliamentary sessions, political parties, congresses. Thus, discourse becomes a political one when it accompanies a political act in the political environment.

Key words: political discourse, political linguistics, object.

INTRODUCTION. Attention to political discourse, strengthening of the role of politics and politicians in the modern world that is on the verge of a radical redistribution of the political map of the world, the close cooperation of political structures and mass media led to the emergence and rapid development

of a number of new disciplines – political science, conflict science, image science, etc. as well as the emergence of political linguistics. In a broad sense, political discourse is a kind of institutional discourse that encompasses various speech acts in the public sphere and policies combined with extralinguistic social and cultural factors (clear rules for conducting social and political activities, subjects of political communication, typical political views or ideological positions) for obtaining and maintaining political power (Селіванова, 2006).

RESULTS. Political discourse is a central term of political linguistics – a branch of linguistics that appeared at the intersection of linguistics and political science, and is closely connected with other disciplines, especially with pragmalinguistics, communicative and cognitive linguistics. The main task of linguistic analysis of political discourse lies in disclosing the mechanism of complex relations between language, government/power and society. Political linguistics research facilitates understanding of modern political processes as well as enables to see the real message of public leaders` speeches and their methods of manipulation. (Chilton& Ilyin,1993).

Discourse is understood as a complex communicative phenomenon, which includes text, communication participants, communication situation and extra linguistic factors. Institutional discourse is determined by the types of social institutions formed in society, characterized by a number of linguistic relevant features, among which the most important are the purpose of communication, the representative communicative function of its participants and the fixed circumstances of communication. One of the types of institutional discourse is a political discourse, which is a reflection of the socio-political life of the country, contains elements of its culture, as well as features of a national character, general and national-specific cultural values and aims at gaining and maintaining political power.

There is no single definition of political discourse at present; it can be treated as a narrow or a broad notion. In its broad meaning, political discourse is focused on participants, objects, conditions, context, time, actions etc.Chilton

defines political discourse as the use of language in ways that humans, being political animals, tend to recognize as political. According to the scholar, people can try to separate out aspects of language (structure and lexicon) that are frequently or typically found in association with what we, again as political animals, interpret as particular types of political behavior. The scholar also points out the significance of politeness phenomenon in political discourse since issues of power are present in the public sphere to a larger extent than in civil or private one (Chilton, 1993: 39-41). The notions of face-threatening acts and of mitigation are important in order to comprehend the practices of political talk (forms of evasion/solidarity/exclusion, euphemizing strategies and devices of persuasion) (Chilton 1993: 40).

In contrast, van Dijk (1996) follows a narrow definition of political discourse stating that “it is a class of genres restricted to a social area, namely politics. Political discussions, parliamentary debates, party programs, speeches of politicians are the genres of political area. Political discourse is the discourse of politicians. The scholar restricts political discourse to politics, activities of politicians, he notes that political discourse is at the same time the form of institutional discourse.

CONCLUSIONS. Therefore, discourses of politicians are the discourses that arise in such institutional settings as governmental meetings, parliamentary sessions, political parties, congresses. Thus, discourse becomes a political one when it accompanies a political act in the political environment.

REFERENCES

- Selivanova, O. (2006). Suchasnalinhvistyka: terminolohichnaentsyklopediia. Poltava: Dovkillia-K.
- Chilton, P., & Ilyin, M. (1993). Metaphor in political discourse: The case of the common European house. *Communication Journal*. 44(4), 399-422.
- van Dijk, T. A. (1996). Discourse, power and access. In C. R. Caldas-Coulthard and M. Coulthard (eds) *Texts and Practices. Readings in Critical Discourse Analysis*: 84-104. London: Routledge.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Авхутська Анастасія Олегівна, студентка, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: tusik.mdvdv@gmail.com

Адамова Ганна Володимирівна, декан факультету лінгвістики та перекладу, Міжнародний гуманітарний університет, e-mail: adamovaanya@gmail.com

Базелева Тетяна Сергіївна, студентка, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: tanechkabaz@gmail.com

Бойчев Іван Іванович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, e-mail: ivivboychev@gmail.com

Волянська Марія Юріївна, магістрант, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: irinapopik77@gmail.com

Граблеускас Інга Борисівна, магістрант, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: irinapopik77@gmail.com

Григораш Вікторія Сергіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничих факультетів, Одеський національний університет імені І.І.Мечникова; e-mail: hryhorash.victoriia@onu.edu.ua

Єрмолаєвська Катерина Ігорівна, магістр, Одеський національний університет імені І.І.Мечникова; e-mail: kyermolaievska@gmail.com

Железняк Олексій Валерійович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, Одеський національний університет імені І.І.Мечникова; e-mail: scokur@ukr.net

Іванова Вікторія Валентинівна, студентка, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: iv.victoria21@gmail.com

Кравченко Ніна Олександрівна, доктор філологічних наук, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: kravchenko.nina@odu.edu.ua

Колегаєва Ірина Михайлівна, доктор філологічних наук, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: irina_kolegaeva@ukr.net

Косаревська Ольга Віталіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, старша наукова співробітниця Відділу з організації наукової роботи, Одеський державний університет внутрішніх справ, e-mail: kosarevskaya.olga1@gmail.com

Малахиті Георгій Андрійович, студент, Одеський національний університет імені І.І.Мечникова; e-mail: igarcheva100@gmail.com

Неклесова Валерія Юріївна, доктор філологічних наук, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: neklesova.valerie@gmail.com

Онощенко Дар'я Вадимівна, магістрант Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, e-mail: irinapopik77@gmail.com

Подковирофф Нанушка Татьяна Соня, аспірантка кафедри педагогіки, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: nanouchka.ts.podkovyroff@gmail.com

Савранчук Ірина Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри лексикології і стилістики англійської мови Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, e-mail: irinapopik77@gmail.com

Семенова Олена Юріївна, аспірантка кафедри педагогіки, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: kafedra.perevoda@gmail.com

Сотніков Деніс, студент, Одеський національний університет імені І.І.Мечникова; e-mail: scokur@ukr.net

Таланова Людмила Григорівна, завідувач кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземної мови факультету лінгвістики та перекладу, Міжнародний гуманітарний університет, e-mail: ludmila21042010@ukr.net

Ткаченко Ганна Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничих факультетів, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: anntkachenko1@gmail.com

Токовенко Тетяна Станіславівна, магістерка, Одеський національний університет ім.І.І.Мечникова, e-mail: ttokovenko8@gmail.com

Тхор Неоніла Максимівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри лексикології і стилістики англійської мови Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, e-mail: irinapopik77@gmail.com

Цокур Ольга Степанівна, доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, Одеський національний університет імені І.І.Мечникова, e-mail: scokur@ukr.net

Четайкіна Вікторія Валеріївна, кандидат філологічних наук, доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка, e-mail: viktoriyachetaykina@gmail.com